
MØTEINNKALLING

KONTROLLUTVALGET I FOLLDAL KOMMUNE

MØTEDATO: Torsdag 3. mai 2018
KL.: 13:00
STED: Møterom "Video konferanserom" i Folldal kommunehus

*Kontrollutvalgets møter holdes for **åpne dører** (jf Kommunelovens § 31)*

SAKSLISTE

SAK NR.	INNHold
10/2018	Godkjenning av saksliste og innkalling
11/2018	Godkjenning av protokoll fra møte 16.02.18
12/2018	Årsregnskap 2017 Folldal kommune
13/2018	Kontrollrapport 2017 Skatteetaten
14/2018	Orienteringssaker
15/2018	Eventuelt
16/2018	Rapport – Varslingsrutiner i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen (MHBR iks)

Vær oppmerksom på at den enkelte representant selv er ansvarlig for å følge med på eventuell inhabilitetsproblematikk i den enkelte sak. Den enkelte representant **må** selv kontrollere om det foreligger inhabilitet i noen saker og eventuelt varsle om dette til møtesekretæren. Dette uavhengig av om det har vært inhabilitet ved tidligere behandlinger av saken(e).

Oppdal, 18. april 2018

for
Kolbjørn Kjøllmoen
leder i Kontrollutvalget

Norvald Veland

Norvald Veland
Kontrollutvalg Fjell IKS

Kopi er sendt: Ordfører, Revisor, ekspedisjonen til offentlig gjennomsyn.

Eventuelle forfall meldes til Kontrollutvalg Fjell IKS,
Norvald Veland, tlf 450 11 047 eller epost til: nv@kontrollutvalg fjell.no

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	10/18

Behandling av saken:

Saksnr.: 10/18 **Utvalg:** Kontrollutvalget

Møtedato:
03.05.18

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksdokumenter:

Saksliste til møte 03.05.18.

Saksframlegg:

Saken er obligatorisk i alle møtene i utvalget.
Sakslisten er fastsatt i samråd med utvalgsleder.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste til møte 03.05.18 godkjennes.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	11/18

Behandling av saken:

Saksnr.: 11/18
Utvalg: Kontrollutvalget

Møtedato:
03.05.18

Møteprotokoll fra møte 16.02.18

Saksdokumenter:

- Møteprotokoll fra møte 16.02.18 (vedlagt)

Saksframlegg:

Saken er obligatorisk på alle møter i kontrollutvalget.

Protokollen ble sendt ut til medlemmene pr. e-post 17.02.18. Noen små korreksjoner er foretatt etter tilbakemelding.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Den vedlagte møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 17.02.18 godkjennes.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

Folldal kommune

MØTEPROTOKOLL **Kontrollutvalget**

Møtested: Møterom kommunestyresalen, Folldal kommunehus
Møtedato: Fredag, 16. februar 2018 (utsatt møte fra 14.02.18)
Tid: Kl. 14:00
Saknr. 1-9

Til stede på møtet:

Medlemmer:

Kolbjørn Kjølmoen
Kari Brun Moen
Rolf Ulsletten

Forfall:

Andre:

Fra Kontrollutvalg Fjell IKS:
Fra Revisjon Fjell IKS:
Fra politisk ledelse:

Norvald Veland
Leidulf Skarbø
Ordfører Hilde F Tveråen

Merknader:

Ingen.

Møtet ble avsluttet kl. 15.45.

Folldal, 16.02.18

Norvald Veland

Norvald Veland
Møtesekretær

Neste møte er onsdag 25. april kl. 13:00 i Folldal kommunehus

Kontrollutvalget i Folldal kommune

Møteprotokoll, møte 16.02.18

Side 1 av 5

01/2018 Godkjenning av saksliste og innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste til møte 16.02.18 godkjennes.

Behandling:

Sekretariatets forslag vedtas.

Kontrollutvalgets vedtak:

Innkalling og saksliste til møte 16.02.18 godkjennes.

02/2018 Godkjenning av protokoll fra møte 12.12.16

Sekretariatets forslag til vedtak:

Den vedlagte møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 12.12.17 godkjennes.

Behandling:

Protokollen ble utsendt pr. mail og det ble gjort noen endringer i forslag utsendt. Sekretariatets forslag vedtas.

Kontrollutvalgets vedtak:

Den vedlagte møteprotokoll fra kontrollutvalgets møte 12.12.17 godkjennes.

03/2018 Årsmelding for kontrollutvalget 2017

Sekretariatets forslag til innstilling:

Årsmeldingen vedtas og legges fram for kommunestyret.

Behandling:

Kontrollutvalget gjennomgikk utkast til årsmelding for 2017. Kontrollutvalget gjorde noen endringer i årsmeldingen og presiseringer under avsnitt selskapskontroll samt under andre oppgaver om deltakelse på NKRS årskonferanse.

Kontrollutvalgets vedtak:

Årsmelding ble vedtatt etter foretatte endringer. Årsmeldingen for kontrollutvalget 2017 oversendes kommunestyret til orientering.

04/2018 Fornyhet behandling – rapport faktagrunnlag avviksmeldinger varslinger

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget opphever vedtak gjort i møte den 12.12.17 sak 33/17.

Kontrollutvalget har behandlet rapporten «Faktagrunnlag avviksmeldinger og tidligere varslinger», utarbeidet av Revisjon Fjell IKS, datert 29.11.2017. Rapporten viser at avvikshåndteringen i kommunen er operativ, avviksmeldinger blir tatt fatt i og avviksmeldinger blir fulgt opp av ledelsen.

Kontrollutvalget viser til kommunestyret sin behandling i sak 36/17 dato 12.10.2017 og bestilling gjort i vedtak der. Personalsaker ligger utenfor kontrollutvalgets ansvarsområde. På bakgrunn av at kommunen i tillegg har grepet fatt i de organisasjonsmessige sider med saken velger kontrollutvalget å avslutte saken.

Rapporten fra Revisjon Fjell IKS tas til orientering.

Et sammendrag av revisjonsrapporten «Faktagrunnlag avviksmeldinger», utarbeidet av Revisjon Fjell IKS, oversendes kommunestyret til orientering.

Behandling:

Kontrollutvalget diskuterte om det var grunnlag for å lukke møtet på bakgrunn utarbeidet sammendrag av rapporten som opprinnelig var unntatt offentlighet.

Sekretær orienterte kort om bakgrunnen for at sammendrag av rapporten er blitt utarbeidet og revisor orienterte kort om utarbeidet sammendrag.

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget besluttet å ikke lukke møtet.

Kontrollutvalget opphever vedtak gjort i møte den 12.12.17 sak 33/17

Kontrollutvalget har behandlet rapporten «Faktagrunnlag avviksmeldinger og tidligere varslinger», utarbeidet av Revisjon Fjell IKS, datert 29.11.2017. Rapporten viser at avvikshåndteringen i kommunen er operativ, avviksmeldinger blir tatt fatt i og avviksmeldinger blir fulgt opp av ledelsen.

På bakgrunn av at personalsaker ligger utenfor kontrollutvalgets ansvarsområde og at kommunen har grepet fatt i de organisasjonsmessige sider med saken, velger kontrollutvalget å avslutte saken.

Rapporten fra Revisjon Fjell IKS tas til orientering. Kontrollutvalget viser til kommunestyret sin behandling i sak 36/17 dato 12.10.2017 og bestilling gjort i vedtak der. Et sammendrag av revisjonsrapporten «Faktagrunnlag avviksmeldinger», utarbeidet av Revisjon Fjell IKS, oversendes kommunestyret til orientering.

Kommunestyrets behandling:

05/2018 *Forvaltningsrevisjon 2018 – forslag til prosjektbeskrivelse – Oppfølging av samhandlingsreformen i pleie- og omsorgstjenester*

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner den framlagte prosjektbeskrivelsen av forvaltningsprosjektet "Oppfølging av samhandlingsreformen i pleie- og omsorgstjenestene" slik den foreligger.

Behandling:

Revisor gjennomgikk prosjektbeskrivelsen og svarte på spørsmålet fra utvalget.

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner den framlagte prosjektbeskrivelsen av forvaltningsprosjektet "Oppfølging av samhandlingsreformen i pleie- og omsorgstjenestene" slik den foreligger.

06/2018 *Vurdering av selskapskontroll i Folldal kommune 2018*

Sekretariatets forslag til vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Behandling:

Kontrollutvalget ble orientert om besluttet selskapskontroll i kommunene Tolga, Os, Holtålen, Alvdal og Røros som er gjort i bestilling hos Revisjon Fjell IKS om igangsette forvaltningsrevisjon i FIAS AS

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget ber Revisjon Fjell IKS igangsette en forvaltningsrevisjon i FIAS AS. Dette under forutsetning av at øvrige deltakerkommuner, som er eiere i Revisjon Fjell, ønsker å gjennomføre kontrollen.

Utvalget ønsker følgende fokusområder:

- Selvkostprinsippet
- Skille mellom lovpålagte og ikke lovpålagte oppgaver

07/2018 *Vurdering av revisors uavhengighet*

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner oppdragsansvarlig revisors uavhengighetserklæring av 19.12.2017.

Behandling:

Revisors uavhengighetserklæring ble kort kommentert.

Kontrollutvalgets vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner oppdragsansvarlig revisors uavhengighetserklæring av 19.12.2017.

08/2018 Orienteringssaker

Det orienteres om følgende saker for kontrollutvalget (vedlagt):

- Melding om politisk vedtak – Folldal kommunes budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021, kommunestyret den 14.12.17, sak nr 47/17.
Merk vedtak i kommunestyret:
 - 1.9 Kontrollutvalgets forslag til budsjett for kontroll og tilsynsarbeid i kommunen jf. vedlegg 6 godkjennes
 - 3.7 Som del av kommunens bevilgningsvedtak gir kommunestyret kontrollutvalget adgang til å føre kontroll med hvordan den kommunale bevilgning til kirkelig fellesråd forvaltes.
- Melding om politisk vedtak – Folldal kommunestyre den 12.10.17, sak 34/17 – Forvaltningsrevisjons-rapport – Oppfølging og etterlevelse av klima- og energiplanen i Folldal kommune

Sekretariatets forslag til vedtak:

Orienteringssaker tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

Orienteringssaker tas til orientering.

09/2018 Eventuelt**Saksutredning:**

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget bør/kan/må ta tak i.

På grunn av sakens karakter, kan det være mulig at møtet må lukkes dersom det skal behandles taushetsbelagte opplysninger, jf Offentlighetslovens § 13.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

2 av kontrollutvalgets medlemmer fra Folldalkommune deltok på Kontrollutvalgskonferansen 2018 i NKRF sin regi på Gardemoen 7. og 8. februar 2018.

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	12/18
Behandling av saken:				
Saksnr.: 12/18	Utvalg: Kontrollutvalget Formannskapet Kommunestyret		Møtedato: 03.05.18	

Årsoppgjøret 2017 Folldal kommune

Administrasjonen er innkalt for å gi utvalget en orientering om årsregnskapet og årsmeldingen.

Saksdokumenter:

- Årsregnskapet 2017 for Folldal kommune (utsendt direkte fra kommunen)
- Rådmannens årsberetning for 2017 (utsendt direkte fra kommunen)
- Revisjonsberetning datert 16.04.18
- Forslag til kontrollutvalgets uttalelse

Saksopplysninger:

I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning § 10 samt forskrift om revisjon § 5 skal:

- årsregnskapet være avlagt av fagsjef for regnskap innen 15. februar.
- årsberetning være avgitt av administrasjonssjefen innen 31. mars.
- revisjonsberetning avlegges senest innen 15. april. Dette gjelder også der regnskap ikke foreligger.
- årsregnskap og årsberetning vedtas av kommunestyret senest 30. juni, seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Det er formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i henhold til kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg avgi en uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret. Kopi av kontrollutvalgets uttalelse skal være formannskapet i hende tidsnok til at formannskapet kan ta hensyn til den før de avgir innstilling til kommunestyret.

Kontrollutvalgsforskriftens § 7, samt kommunelovens bestemmelser om kontrollutvalgets ansvar ved avleggelse av årsregnskapet er fulgt.

Årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Årsregnskapet skal vise regnskapstall på samme detaljeringsnivå som kommunen har brukt i årsbudsjettet.

MØTEBOK

Revisjon Fjell IKS har gjennomført årsrevisjonen for Folldal kommune i samsvar med kommuneloven, tilhørende forskrifter og i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Saksvurdering:

Kommunens årsregnskap er revidert av Revisjon Fjell IKS, og revisors beretning er utstedt den 16. april 2017.

- Driftsregnskapet er avlagt med et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr. 0. For 2016 var det et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 979.564.
- Regnskapet viser kr 113.650.409 til fordeling drift. (Kr. 105.602.367 i 2016)

Revisjonsberetningen er avgitt med forbehold om budsjett som følger:

Årsbudsjett er en bindende plan for anvendelsen av kommunens midler i regnskapsåret. Det følger av kommuneloven at investeringsbudsjettet er ettårig, dvs. at bevilgningene gjelder for budsjettåret og framkommer slik de er vedtatt og fordelt i budsjettskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B viser vesentlig merforbruk i forhold til regulert budsjett. 9 prosjekter har et merforbruk over kr. 50.000 og utgjør samlet et merforbruk på kr. 8.565.033.

5 av prosjektene har et regulert budsjett på kr. 0. Vi viser til redegjørelsen på side 56 i administrasjonssjefens årsmelding.

Sekretariatet mener det ikke har fremkommet andre forhold utover forbehold om budsjett som må omtales spesielt i uttalelsen fra kontrollutvalget. Sekretariatet mener at regnskapet, sammen med årsberetningen, gir brukerne av regnskapet god oversikt over kommunens økonomi og resultatet av virksomheten i regnskapsåret 2017.

Dersom ikke noe særskilt fremkommer under behandling av årsregnskapet har sekretariatet følgende forslag til uttalelse:

Kontrollutvalget har i møte 3. mai 2018 behandlet Folldal kommunes årsregnskap for 2017 som er avgitt av rådmannen og regnskapsansvarlig. Årsberetningen er avgitt av rådmannen.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonens beretning, datert 16. april 2018. I tillegg har ansvarlig revisor og administrasjonen supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger under behandlingen i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har merket seg at Folldal kommunes regnskap for 2017 viser kr. 113.650.409 til fordeling drift og et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr. 0.

Kontrollutvalget har videre merket seg at revisjonsberetningen for 2017 er avgitt med et forbehold om budsjett:

Årsbudsjett er en bindende plan for anvendelsen av kommunens midler i regnskapsåret. Det følger av kommuneloven at investeringsbudsjettet er ettårig, dvs. at bevilgningene gjelder for budsjettåret og framkommer slik de er vedtatt og fordelt i budsjettskjema 2B.

MØTEBOK

Regnskapsskjema 2B viser vesentlig merforbruk i forhold til regulert budsjett. 9 prosjekter har et merforbruk over kr. 50.000 og utgjør samlet et merforbruk på kr. 8.565.033.

5 av prosjektene har et regulert budsjett på kr. 0.

Med unntak av forbeholdet om budsjett har kontrollutvalget ingen merknader til Folldal kommunes årsregnskap for 2017.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av de forhold som årsberetningen til rådmannen omhandler.

Kontrollutvalget tilrår at kommunestyret godkjenner kommunens årsregnskap og årsberetning for 2017.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalgets uttalelse vedrørende Folldal kommunes årsregnskap for 2017 oversendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

Formannskapets vedtak:

Kommunestyrets vedtak:

Kontrollutvalget

Formannskapet

Rådmannen

Deres ref:

Vår ref. FO2018012ls

Dato: 16.04.2018

Oversendelse av revisjonsberetning for Folldal kommune for 2017

Vedlagt oversendes kopi av revisjonsberetningen til Folldal kommunes regnskap for 2017.

Vi viser til forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 5 som sier at beretningen skal avgis til kommunestyret med kopi til kontrollutvalget, formannskapet og rådmannen.

Svein Magne Evavold
Revisjonssjef
(*sign.*)

**Til
Kommunestyret i Folldal kommune**

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Folldal kommunes årsregnskap som viser kr 113 650 409 til fordeling drift og et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Folldal kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i kommunens årsmelding og årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av administrasjonssjefen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og administrasjonssjefen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon med forbehold om budsjett

Årsbudsjettet er en bindende plan for anvendelsen av kommunens midler i regnskapsåret. Det følger av kommuneloven at investeringsbudsjettet er ettårig, dvs. at bevilgningene gjelder for budsjettåret og framkommer slik de er vedtatt og fordelt i budsjettskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B viser vesentlig merforbruk i forhold til regulert budsjett. 9 prosjekter har et merforbruk over kr 50 000 og utgjør samlet et merforbruk på kr 8 565 033. 5 av prosjektene har et regulert budsjett på kr 0. Vi viser til redegjørelsen på side 56 i administrasjonssjefens årsmelding.

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi, med unntak av forholdet beskrevet i avsnittet ovenfor, at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Folldal, 16. april 2018

Svein Magne Evavold
revisjonssjef
(Sign.)

Leidulf Skarbø
revisor

Kontrollutvalget i Folldal

Til Kommunestyret i Folldal kommune

Kontrollutvalgets uttalelse om Folldal kommunes årsregnskap for 2017

Kontrollutvalget har i møte 3. mai 2018 behandlet Folldal kommunes årsregnskap for 2017 som er avgitt av rådmannen og regnskapsansvarlig. Årsberetningen er avgitt av rådmannen.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, rådmannens årsberetning og revisjonens beretning, datert 16. april 2018. I tillegg har ansvarlig revisor og administrasjonen supplert kontrollutvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger under behandlingen i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har merket seg at Folldal kommunes regnskap for 2017 viser kr. 113.650.409 til fordeling drift og et regnskapsmessig mer-/mindreforbruk på kr. 0.

Kontrollutvalget har videre merket seg at revisjonsberetningen for 2017 er avgitt med et forbehold om budsjett:

Årsbudsjett er en bindende plan for anvendelsen av kommunens midler i regnskapsåret. Det følger av kommuneloven at investeringsbudsjettet er ettårig, dvs. at bevilgningene gjelder for budsjettåret og framkommer slik de er vedtatt og fordelt i budsjettskjema 2B.

Regnskapsskjema 2B viser vesentlig merforbruk i forhold til regulert budsjett. 9 prosjekter har et merforbruk over kr. 50.000 og utgjør samlet et merforbruk på kr. 8.565.033.

5 av prosjektene har et regulert budsjett på kr. 0.

Med unntak av forbeholdet om budsjett har kontrollutvalget ingen merknader til Folldal kommunes årsregnskap for 2017.

Kontrollutvalget mener at presentasjon av årsregnskapet med tilhørende spesifikasjoner og noter tilfredsstillende brukernes informasjonsbehov og gir et riktig inntrykk av de forhold som årsberetningen til rådmannen omhandler.

Kontrollutvalget tilrår at kommunestyret godkjenner kommunens årsregnskap og årsberetning for 2017.

Folldal, 3. mai 2018

Kolbjørn Kjølmoen
Leder

Kopi: Formannskapet

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	13/18

Behandling av saken:

Saksnr.:	Utvalg:	Møtedato:
13/18	Kontrollutvalget	03.05.18

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen

Saksdokumenter:

- Rapport fra skatteetaten av 15.02.18

Saksframlegg:

I medhold av endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner m.m. overtok Skatteetaten i sin helhet oppgavene med kontroll av skatteoppkreverfunksjonen fra 1. juli 2004. Riksrevisjonen er tildelt ansvaret for revisjon av skatteoppkreverfunksjonen. Frem til 1. juli 2004 ble denne oppgaven utført av kommunerevisjonen.

Kommunestyret og kontrollutvalget skal ikke lenger behandle selve skatteregnskapet, men får via kontrollrapporten en tilbakemelding på om skatteoppkreverfunksjonen blir utført på en tilfredsstillende måte. Skattedirektoratet stiller ingen krav til formell behandling av kontrollrapporten i kommunestyre/kontrollutvalget, men forutsetter at kommunen følger opp eventuelle tiltak og forbedringspunkter.

Utført kontroll:

Skatteetaten har kontrollert at Skatteoppkreverfunksjonen i Folldal utføres tilfredsstillende i henhold til gjeldene regelverk. Følgende områder er kontrollert:

- Intern kontroll
- Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av skatteregnskapet
- Skatte- og avgiftsinnkreving
- Arbeidsgiverkontroll

Resultat av utført kontroll:

Skatteetaten bemerker at arbeidsgiverkontroll ikke har gjennomført tilstrekkelig antall arbeidsgiverkontroller. Minstekrav antall kontroller er 6 (5%), utført 5 (4,1%).

Når det gjelder skatte- og avgiftsinnkreving har skattekontoret på grunnlag av kontroller gitt følgende pålegg:

- *Skatteoppkrever må iverksette nødvendige innfordringstiltak uten unødig opphold. Skatteoppkrever har omtalt pålegget i årsrapporten punkt 1.4, men ikke hvilke tiltak kontoret vil iverksette vedrørende pålegget. Forholdet ble også avdekket ved stedlig kontroll 2016 og omtalt i kontrollrapporten av 15. februar 2017.*
- *Skatteoppkrever må registrere konkurser i SOFIE som er begjært av andre kreditorer og sende fordringsanmeldelse hvor det foreligger restanse. Skatteoppkrever har ikke gitt noen skriftlig tilbakemelding på de tiltak kontoret vil iverksette vedrørende pålegget.*

MØTEBOK

Avslutningsvis i rapporten pkt. 5 Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren er det inntatt følgende:

Skattekontoret har avholdt oppfølings- og styringsmøte med skatteoppkrever 23. mars 2017. Til stede på møtet var skatteoppkrever/økonomisjef og kommunens rådmann. Tema for møtet var tettere samarbeid mellom skatteoppkrevere i Nord-Østerdalen, samt manglende tyngre innfordringstiltak og sikring av skatterestanser i kommunen. Skatt øst erfarer blant annet at skatterestanser må avskrives som foreldet på grunn av manglende tiltak fra skatteoppkrever.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen 2017 for Folldal kommune påpeker mangler. Kontrollutvalget ber om at rådmann til neste møte i utvalget redegjør for tiltak som blir eller er satt i verk på bakgrunn av pålegg og påpekte mangler fra Skatteetaten.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

Vår dato
15. februar 2018

Din dato

Saksbehandler
Tommy Grongstad
Rolf Øverjordet

800 80 000
skattost@skatteetaten.no

Din referanse

Telefon
945 37 389
61 05 37 88

Org. nr:
991733043

Vår referanse
2017/219246

Postadresse
Postboks 9200, Grønland
0134 OSLO

Kommunestyret i Folldal kommune
postmottak@folldal.kommune.no

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Folldal kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkrevere" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkrevere" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
0,5	0,5	0,5

Postadresse
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo

Besøksadresse
Se www.skatteetaten.no eller
ring gratis 800 80 000

Sentralbord
800 80 000

Org. nr: 991733043
skattost@skatteetaten.no

Org. nr: 991733043

Telefaks
22 17 01 21

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har mottatt disse innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Folldal kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 118 826 068 og utestående restanser² på kr 3 941 514. Ingen av de forannevnte restansene er berostilt.

Innkrevingsresultater

Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Folldal kommune:

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	93,50	93,53	92,36	95,48
Forskuddstrekk 2016	100,00	99,99	100,00	99,97
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	98,70	99,43	99,45	99,25
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	100,00	100,00	100,00	99,97
Restskatt upersonlige skattytere 2015	100,00	99,98	96,18	98,37
Arbeidsgiveravgift 2016	100,00	99,99	99,87	99,87

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Skatteoppkreveren for Folldal kommune er tilsluttet den interkommunale kontrollordningen for Fjellregionen.

Resultater for kommunen per 31. desember 2017 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
122	6	5	4,1	3,6	4,6

Arbeidsgiverkontrollen utføres ikke i et tilstrekkelig antall da det er utført 4,1 % kontroller mot et krav på 5 %.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for områdene skatteregnskap og innkreving.

Rapporter er sendt skatteoppkreveren 29. september 2017 og 18. januar 2018. Skatteoppkrever har ikke gitt skriftlig tilbakemelding rapportene.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Det er ikke gjennomført stedlig kontroll i 2017.

Skatteoppkreverens overordnede internkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap

På grunnlag av kontroller som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Avstemming av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Skatteoppkrever har ikke gitt noen skriftlig tilbakemelding på de tiltak kontoret vil iverksette vedrørende pålegget.

Regnskapet gir likevel et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkreving

På grunnlag av kontroller som skattekontoret har gjennomført, har vi gitt følgende pålegg:

- Skatteoppkrever må iverksette nødvendige innfordringstiltak uten unødig opphold. Skatteoppkrever har omtalt pålegget i årsrapporten punkt 1.4, men ikke hvilke tiltak kontoret vil iverksette vedrørende pålegget. Forholdet ble også avdekket ved stedlig kontroll 2016 og omtalt i kontrollrapporten av 15. februar 2017.
- Skatteoppkrever må registrere konkurser i SOFIE som er begjært av andre kreditorer og sende fordringsanmeldelse hvor det foreligger restanse. Skatteoppkrever har ikke gitt noen skriftlig tilbakemelding på de tiltak kontoret vil iverksette vedrørende pålegget.

5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret har avholdt oppfølgings- og styringsmøte med skatteoppkrever 23. mars 2017. Til stede på møtet var skatteoppkrever/ økonomisjef og kommunens rådmann. Tema for møtet var tettere samarbeid mellom skatteoppkrevere i Nord-Østerdalen, samt manglende tyngre innfordringstiltak og sikring av skatterestanser i kommunen. Skatt øst erfarer blant annet at skatterestanser må avskrives som foreldet på grunn av manglende tiltak fra skatteoppkrever.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
avdelingsdirektør
Skatt øst

Bente Midthjell
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Folldal kommune
- Rådmann/administrasjonssjef for Folldal kommune
- Skatteoppkreveren for Folldal kommune
- Riksrevisjonen

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	14/18

Behandling av saken:

Saksnr.: 14/18	Utvalg: Kontrollutvalget	Møtedato: 03.05.18
--------------------------	------------------------------------	------------------------------

Orienteringssaker

- Melding om politisk vedtak – Folldal kommunestyre den 08.03.18, sak7/18
Årsmelding 2017 for kontrollutvalget.
Vedtak:
Årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet 2017 tas til orientering.
- Melding om politisk vedtak – Folldal kommunestyre den 08.03.18, sak 8/18 –
Vedtak:
Sammendrag av revisjonsrapport knyttet til varslings sak datert 11.01.18 fra Revisjon Fjell IKS tar til orientering.
- Vedlagt følger dom fra Sør-Østerdal tingrett angående retts sak MidtHedmark brann- og redning og brannmester. Dommen er ikke blitt anket og dermed rettskraftig. Status bestilling/meddeltaker selskapsrevisjon i møte.
- Orienteringssak 03/18 – Fagkonferanse og årsmøte FKT:
FKT inviterer til det kombinerte Fagkonferanse- og årsmøte arrangementet på Clarion Hotel & Congress Oslo Airport på Gardermoen 29. - 30. mai 2018. Påmeldingsfrist er satt til 13. april.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Orienteringssaker tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

MØTEPROTOKOLL

KOMMUNESTYRET

Møtested: Kommunehuset Nyberg

Møtedato: 08.03.2018

Tid: 19:00

Til stede på møtet:

Funksjon	Navn	Forfall	Møtt for
Leder	Hilde Frankmo Tveråen		
Medlem	Gro Eli Svendsen Slemmen		
Medlem	Tommy Kristoffersen		
Medlem	Elin Borkhus		
Medlem	Tor Borkhus		
Medlem	Øyvind Øien		
Medlem	Ole-Martin Håtveit		
Medlem	Ellen Grete Kroken		
Medlem	Jon Olav Ryen		
Medlem	Egil Eide		
Medlem	Eva Stuedal		
Medlem	Kolbjørn Kjøllmoen		
Medlem	Torleif Borkhus		
Medlem	Torstein Eide		
Medlem	Øyvind Bakken-Berg		
Medlem	Ronny Bekken Larsen		
Medlem	Per Magne Ståland		
Varamedlem	Solvår Brustad Lilleeng		Møtt i sak 5/18
Andre	Rådmann Torill Tjeldnes		

Vi bekrefter med våre underskrifter at møteprotokollen er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Møtet ble avsluttet kl. 20.30.

FOLLDAL, den 14.03.2018

BEHANDLEDE SAKER

Saksnr. Tittel

4/18

KULTURMINNEPLAN - BEHANDLING AV PLANPROGRAM

5/18

ORGANISERING NAV FOLLDAL

6/18

TILDELING AV ENERETT PÅ RESTAVFALL

7/18

**ÅRSMELDING 2017 FOR KONTROLLUTVALGET I
FOLLDAL**

8/18

**RAPPORT AVVIKSMELDINGER OG TIDLIGERE
VARSLINGER**

Sak 5 ble behandlet før sak 4.

Etter ordinær saksbehandling:

Økonomireglementet i forhold til kommunestyrets vedtak i budsjett pkt. 3.6 og 3.7 andre setning. Drøfting rundt hvordan kommunestyret ønsker dette gjennomført.

4/18

KULTURMINNEPLAN - BEHANDLING AV PLANPROGRAM

Innstilling:

Formannskapet tilrår kommunestyret å fatte følgende vedtak:

1. I henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 vedtas planprogram for kommunedelplan Kulturminner og kulturmiljøer 2019-2029, som framlagt i vedlegg.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. I henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 vedtas planprogram for kommunedelplan Kulturminner og kulturmiljøer 2019-2029, som framlagt i vedlegg.

5/18

ORGANISERING NAV FOLLDAL

Innstilling:

Formannskapet tilrår kommunestyret å fatte følgende vedtak:

1. Samarbeidsavtalen mellom Folldal kommune og NAV Hedmark vedtas.
2. NAV Folldal forblir egen enhet inntil videre.
3. Det gjøres en ny vurdering på organisering innen et år.

Behandling:

Representanten Gro Eli Svendsen Slemmen (Ap) stilte spørsmål ved sin habilitet etter kommunelovens § 40.3 b. Hun forlot møtet under behandling av habilitetsspørsmålet. Solvår Brustad Lilleeng tok hennes plass. Det ble stemt over habilitetsspørsmålet. 14 stemte for at hun var inhabil og 3 stemte mot. Hun ble erklært inhabil i saken.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Slemmen tiltrådte møtet igjen.

Vedtak:

1. Samarbeidsavtalen mellom Folldal kommune og NAV Hedmark vedtas.
2. NAV Folldal forblir egen enhet inntil videre.
3. Det gjøres en ny vurdering på organisering innen et år.

6/18

TILDELING AV ENERETT PÅ RESTAVFALL

Innstilling:

Folldal kommune gir FIAS fullmakt til å tildele SESAM Ressurs AS enerett på kommunens restavfall og plast fra husholdninger for en periode på 20 år.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Folldal kommune gir FIAS fullmakt til å tildele SESAM Ressurs AS enerett på kommunens restavfall og plast fra husholdninger for en periode på 20 år.

7/18

ÅRSMELDING 2017 FOR KONTROLLUTVALGET I FOLLDAL

Innstilling:

Årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet 2017 tas til orientering.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet 2017 tas til orientering.

8/18

RAPPORT AVVIKSMELDINGER OG TIDLIGERE VARSLINGER

Innstilling:

Sammendrag av revisjonsrapport knyttet til varslingssak datert 11.01.18 fra Revisjon Fjell IKS tas til orientering

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Sammendrag av revisjonsrapport knyttet til varslings sak datert 11.01.18 fra Revisjon Fjell IKS tas til orientering

SØR-ØSTERDAL TINGRETT

DOM

Avsagt: 28.02.2018 i Sør-Østerdal tingrett, Elverum

Saksnr.: 17-112201TVI-SOST

Dommer: Dommerfullmektig Åsmund Kjos Fjell

Meddommere: Regionsekretær Eirine Saaler Nabben
HR-sjef Roger Taaje

Saken gjelder: Varsling og tvist om oppsigelse i arbeidsforhold

Frode Negård

Advokat Kjetil Edvardsen

mot

Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen
Iks

Advokat Kanwal Arzoo Suleman

DOM

Framstilling av saken

Saken gjelder tvist om varsling og tvist om avtale om endret arbeidsforhold.

Saksøker, Frode Negård (heretter «**Negård**» eller «**Arbeidstaker**»), krever å fortsette i stillingen som brannmester hos Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (heretter «**MHBR**» eller «**Arbeidsgiver**»). Saksøker har også framsatt krav om erstatning og oppreisning, samt at arbeidstaker står i sin stilling til saken er rettskraftig avgjort.

Retten forstår følgende faktum som ubestridt, med mindre annet er påpekt nedenfor:

Innledende om arbeidstakers arbeidsforhold og tillitsverv i MHBR

Arbeidstaker forklarte i retten at han ble ansatt i MHBR i 2001 som leder på et vaktlag i Elverum.

Arbeidstaker ble deretter ansatt som brannmester med tiltredelse 1. juli 2005, jf. arbeidsavtale mellom MHBR og Negård signert 25. juni 2005, se det faktiske utdrag («**FU**») side 17. Stillingen er av Arbeidstaker beskrevet som en operativ stilling med ledelsesansvar. Arbeidstaker har videre forklart at stillingen blant annet innebærer å lede utrykning på brannbil.

Arbeidstaker forklarte i retten at han ble tillitsvalgt i 2006 for de avdelingene som da lå i MHBR, og at han ble valgt til hovedtillitsvalgt («**HTV**») i 2007 for hele det interkommunale selskapet MHBR.

Korte trekk av hendelsesforløpet i 2013

Den 9. januar 2013 ble det avholdt et møte mellom hovedtillitsvalgt Frode Negård, verneombud Eirik Pedersen, og ansatterepresentant Ole Petter Blæstad og Terje Kværnes på Trysil brannstasjon. Negård var referent for møtet. Møtereferatet viser at det ble tatt opp to saker. Den første saken heter i referatet: «*Sak 1: Problemer i ledelsen som vedr. de ansatte i MHBR*». Den andre saken heter: «*Sak 2: Internkontroll og HMS*».

Negård forklarte i retten at Pedersen tok kontakt etter møtet med bedriftshelsetjenesten for å se på løsninger, mens Blæstad – som etter Negårds forklaring kjenner litt til Jan Sævik – tok kontakt med Sævik som var styremedlem i MHBR.

Den 24. januar 2013 ble det etter Negårds forklaring avholdt et møte med Sævik i Sparebanken i Elverum, hvor Sævik jobbet. Negård, Blæstad og Kværnes var til stede. Negård forklarte at Sævik orienterte om at han ville ta opp saken med styreleder og at han

ville ha et møte med Nils-Erik Haagenrud. Negård forklarte at Siri Austeng var styreleder på daværende tidspunkt. Negård forklarte videre at Sævik med styreleder hadde et formøte med Haagenrud før møte 11. mars 2013.

Den 11. mars 2013 ble det etter Negårds forklaring i retten gjennomført et møte, hvor det ble tatt opp hvordan brannsjefen omtaler enkeltpersoner, og saken som gjaldt HMS-tiltak ble tatt opp. Negård forklarte at det ble enighet om å jobbe med HMS fremover og at Pedersen fikk mandat til å begynne med internkontrollsystemet opp mot bedriftshelsetjenesten. Negård forklarte også hva gjaldt sak 1 at de tok opp saken i møte og diskuterte litt. Negård forklarte at han ikke husker om Haagenrud motsatte seg eller hva han gjorde, samt at det var et greit dialogmøte og at det ikke ble gjort ytterligere tiltak vedrørende punkt 1. Negård forklarte at det inntraff en viss bedring i samhandlingen, men at det fortsatt var problematisk i etterkant i hvert fall hva gjelder hans forhold til Haagenrud.

Overblikk hendelsesforløpet i 2015-2017

Negård forklarte i retten at han som hovedtillitsvalgt ble kontaktet av en ansatt, Petter Skjærmoen. Skjærmoen forklarte i retten at han var redd for å miste stillingen sin.

Den 21. desember 2015 har Negård og Skjærmoen et møte med rådmann i Elverum, Kristian Trengereid. Temaet for møtet var blant annet lederatferd. Mer om bakgrunnen for møtet og innholdet i møte er inntatt nedenfor under drøftelsen av varslene.

Medio januar 2016 ble det gjennomført et møte mellom Frode Negård, Petter Skjærmoen og Arnfinn Uthus, der Negård og Skjærmoen ble rådet til å kontakte ny styreleder som «var på vei inn».

Den 22. januar 2016 klokken 13:16 sender Nils-Erik Haagenrud en e-post til Peder Lindfjord og Frode Negård, der det ble innkalt til et dialogmøte i forbindelse med hovedavtalens del C § 3. Den 25. januar 2016 ble dialogmøte gjennomført.

Den 9. februar 2016 sendte Hans Jørgen Oland brev til Nils-Erik Haagenrud om opplevelser ved omorganiseringen i 2014.

Den 7. april 2016 gjennomføres et møte mellom Arnfinn Uthus, Petter Skjærmoen og Frode Negård.

Retten forstår det slik at det avtalefestede kompetansetillegget til Frode Negård fjernes i mai 2016 og gjeninnføring, med etterbetaling, bekreftes av brannsjefen per e-post den 17. august 2016.

I perioden 01.09.16-30.09.2016 gjennomføres arbeidsmiljøundersøkelse i regi av M3 Helse AS.

Den 4. september 2016 sender Frode Negård e-post til Bekkelund ved M3 Helse, hvor det bes om et møte om det psykososiale arbeidsmiljøet ved MHBR.

Den 9. september 2016 har Frode Negård et møte med styreleder Sven Inge Sunde i MHBR.

I tidsrommet 9., 10., eller 11. september 2016 skal det ha foregått en øvelse der Frode Negård klippet over en gummislange.

Den 12. september 2016 har Bekkelund ved M3 Helse møte med Frode Negård.

Den 19. september 2016 snakket styreleder med brannsjefen om enkelte av forholdene Negård tok opp i møte av 9. september 2016.

Den 21. september 2016 sender Frode Negård en e-post til styreleder i MHBR om kontakten med bedriftshelsetjenesten.

Den 27. september 2016 sender Bekkelund e-post til tidligere ansatte og ber om tilbakemelding.

Den 13. oktober 2016 har styreleder møte med verneombud, Peder Lindfjord. Den 17. oktober 2016 har styreleder møte med Sævig.

Den 18. oktober 2016 har Frode Negård møte med Arbeidstilsynet.

Den 19. oktober 2016 informerer Frode Negård styreleder om kontakten med Arbeidstilsynet og spør om status i varslersaken.

Den 21. oktober 2016 svarer styreleder til Negård at mye er gjort, men at en del fortsatt gjenstår.

Den 25. eller 26. oktober 2016 har Frode Negård møte med to fra bedriftshelsetjenesten.

Den 14. november 2016 har styreleder i MHBR møte med ansatterepresentanter i styret.

Den 21. til 22. november 2016 ble det avholdt ledersamling i MHBR på Savalen.

Den 22. eller 28. november 2016 har styreleder møte med Flatås fra Bedriftshelsetjenesten, som ville informere om konflikt.

Den 2. desember 2016 ble Arbeidstaker gitt en skriftlig advarsel.

Den 8. desember 2016 sendte Negård en bekymringsvarsel datert 1. desember 2016 til styreleder. Samme dag sender også Frode Negård e-post til brannsjefen med sine kommentarer til den skriftlige advarselen av 2. desember 2016.

Den 12. desember 2016 ble det avholdt styremøte i MHBR. Samme dag avholdes møte mellom styreleder og Negård, der styreleder ga tilbakemelding på behandlingen av varslingen.

Den 15. desember 2016 sender brannsjefen e-post til Negård, der det framgår at det vil bli kalt inn til et møte i januar.

Den 16. desember 2016 blir det etter Haagenruds forklaring sendt en SMS fra verneombudet til brannsjefen om at Negård hadde vært i kontakt med Østlendingen.

Den 21. desember 2016 ble det avholdt et møte mellom brannsjefen, verneombudet og Negård.

I januar 2017 kalte Negård og brannsjefen inn til hver sine korpsmøter for å legge fram sine versjoner av saken.

Den 10. januar 2017 ble Negård kalt inn til et såkalt § 15-1 møte den 25. januar 2017.

Drøftelsesmøte ble avholdt den 25. januar 2017.

Tirsdag 21. mars 2017 ble det avholdt en oppfølgingssamtale i forbindelse med oppfølging og evaluering av Negård i ny stilling.

Det ble sendt prosessvarsel 21. mars 2017.

Den 11. juli 2017 mottok retten stevning i saken datert 10. juli 2017. Tilsvaret er rettidig datert 12. september 2017. Planmøte ble avholdt 14. september 2017. Det ble gjort forsøk på rettsmekling 26. september 2017 uten at det ledet til en løsning på tvisten.

Hovedforhandling ble avholdt over 7 dager i perioden 3. januar 2017 til og med torsdag 11. januar 2017.

Partenes påstander og påstandsgrunnlag

Saksøkers påstand og påstandsgrunnlag

Saksøkers påstand er:

1. Frode Negård er ansatt som brannmester i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.
2. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS dømmes til å betale Frode Negård erstatning og oppreisning etter rettens skjønn begrenset oppad til kr. 500 000, med tillegg av forsinkelsesrente etter lovens regler.
3. Frode Negård står i stilling som brannmester til saken er rettskraftig avgjort.
4. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS dømmes til å betale sakens omkostninger.

Saksøker har i korte trekk anført følgende påstandsgrunnlag:

Saksøker har anført at Negård har foretatt en forsvarlig varsling. Det er vist til arbeidsmiljøloven § 2-4 første ledd hvoretter en arbeidstaker har rett til å varsle om «kritikkverdige forhold», og at varslingen skal være «forsvarlig», jf. arbeidsmiljøloven § 2-4 annet ledd. Videre har saksøker vist til at det følger av arbeidsmiljøloven § 2-4 (3) at det er arbeidsgiver som har bevisbyrden for at varsling har skjedd i strid med bestemmelsen.

Saksøker har anført at MHBR sin behandling av Negård utgjør ulovlig gjengjeldelse av varslinger. Saksøker har vist til at det følger av arbeidsmiljøloven § 2-5 første ledd at «gjengjeldelse» mot arbeidstaker som varsler i samsvar med § 2-4 er ulovlig. Saksøker har vist til at Negård varslet både i 2013 og 2016 om alvorlige forhold ved brannsjefens behandling av de ansatte, og det er anført at det «gir grunn til å tro» at det har skjedd en gjengjeldelse. Det er anført at det følgelig påhviler arbeidsgiveren å sannsynliggjøre at gjengjeldelse ikke har funnet sted. Hvilke konkrete varslinger og gjengjeldelseshandlinger som er anført gjennomgås nærmere nedenfor.

Saksøker har anført at MHBR har gitt en faktisk oppsigelse. Det er anført at MHBR ved å flytte Negård fra stilling som brannmester i beredskapsavdeling i turnus over til dagstilling som konstabel har utøvd styringsretten i strid med det inngåtte arbeidsforhold.

Saksøker har anført at oppsigelsen ikke oppfyller de formkrav som arbeidsmiljøloven § 15-4 oppstiller.

Saksøker har anført at den fremsatte endringsoppsigelse ikke er saklig. Det er vist til at MHBR ved brannsjef Haagenrud sin oppsigelse av Frode Negård ikke var «saklig» begrunnet i «arbeidstakerens forhold», jf. arbeidsmiljøloven § 15-7 første ledd, og derfor ugyldig, jf. arbeidsmiljøloven § 15-12 første ledd.

Saksøker har anført at det ikke er inngått avtale om omplassering. Det er vist til at Negård i møtet opplevde ikke å ha et valg, og at han opplevde møtet som et pålegg om endring i stilling. Videre er det anført at for det tilfelle retten skulle komme til at det er inngått en avtale om stillingsendring, anføres at avtalen lider av tilblivelsesmangler eller er så urimelig at den må settes til side.

Saksøker har anmodet om at retten fatter avgjørelse om at Negård inntil avgjørelse i saken foreligger, har rett til å fortsette i sin stilling som brannmester, jf. arbeidsmiljøloven §§ 15-11 annet ledd og 17-4 femte ledd.

Saksøker har anført at dersom retten finner at oppsigelsen eller subsidiært avtaleinngåelsen helt eller delvis er motivert av varslingen til Negård, er det slik at oppsigelsen og/eller avtalen må settes til side som ugyldig.

Saksøktes påstand og påstandsgrunnlag

Saksøktes påstand ble endret under hovedforhandlingen ved at det subsidiære grunnlaget ble frafalt. Påstanden heter følgende:

1. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS frifinnes.
2. Frode Negård dømmes til å betale sakens omkostninger med tillegg av forsinkelsesrenter.

Saksøkte har i korte trekk anført følgende påstandsgrunnlag:

Saksøkte har anført at det er enighet om omplassering. Det er vist til at partene ble enige om en omplassering til stilling som brannkonstabel for Negård etter at partene hadde rådført seg med sine rådgivere i drøftingsmøte den 25. januar 2017. Det er vist til at arbeidstaker tiltrådte ny stilling den 13. februar 2017 etter eget ønske. Saksøkte har anført at for det tilfelle retten kommer til at det ikke er inngått bindende avtale, så er Negård å anse ansatt som brannmester. Saksøkte har anført at det følgelig ikke foreligger noen oppsigelse og at det heller ikke er grunnlag for retten til å behandle spørsmålet etter aml. § 15-11.

Saksøkte har anført at gjengjeldelse av varsling har ikke funnet sted. Det er anført at det ikke er varslet om kritikkverdige forhold i henhold til arbeidsmiljøloven § 2-4 eller i tråd

med varslingsrutinene i MHBR. Videre er det anført at det ikke var noen varslings sak i 2013, og at det ikke var grunnlag til å hevde at advarselen i desember 2016 og drøftingsmøte i 2017 er en gjengjeldelse av kritikken i 2013.

Saksøkte har anført at det ikke medfører riktighet at Negård ble gjengjeldt for hans bekymringsmelding av 1. desember 2016. Det er vist til at Negård fikk en advarsel 2. desember 2016, og at Negård deretter den 8. desember 2016 sendte bekymringsmeldingen.

Saksøkte har frafalt anførselen om at arbeidsforholdet må opphøre.

Saksøkte har anført at det ikke foreligger grunnlag for oppreisning og erstatning.

Retten vurdering

1.0. Innledende bemerkninger

Saken reiser flere spørsmål av rettslig og faktisk karakter i arbeidsforholdet mellom Arbeidstaker og Arbeidsgiver.

Retten behandler først de problemstillinger, jf. dommen punkt 2.0, som knytter seg til spørsmålet om det er inngått en gyldig avtale om endring av Negårds stilling som brannmester.

Den andre delen, jf. dommen punkt 3.0, omhandler anførte varslinger og gjengjeldelser for disse. Til den delen er det relevant for retten å drøfte hvorvidt det er foretatt varslinger i samsvar med aml. § 2-4, og hvorvidt det er foretatt gjengjeldelser etter aml. § 2-5.

Deretter i dommen punkt 4.0 drøftes hvorvidt det er grunnlag for oppreisning og erstatning. Videre tar retten stilling til spørsmålet reist etter aml. § 15-11, jf. dommen punkt 5.0.

Til slutt, jf. dommen punkt 5.0, avgjøres sakskostnadsspørsmålet.

2.0. Er det inngått bindende avtale om endring av arbeidsforhold?

2.1. Det rettslige utgangspunktet

Spørsmålet om en bindende arbeidsavtale er inngått, må vurderes ut fra alminnelige avtalerettslige regler, jf. Rt. 1988 s. 766, se nærmere side 769.

Utgangspunktet er at avtaler slutes ved tilbud og aksept, jf. avtalelovens system. Det avgjørende i den sammenheng er om partene har kommet frem til en felles vilje. En avtaleslutning forutsetter at det framsatte tilbudet er bindende for tilbyderen, og at det aksepteres av motparten. Det er ikke kun tilbudet og aksepten som er gjenstand for tolkning ved spørsmålet om avtaleinngåelse. I den forbindelse vises det til Huser, Kristian. *Avtaletolkning*. 1983, Bergen. Side 101:

"Man må således ikke forledes til å tro at det kun er tilbudet og aksepten som er gjenstand for tolking, fordi det er disse avtalen "består av". Men det er de ytringer blant partsytringene som kvalifiserer til betegnelsene "tilbud" og "aksept", som etter Avtalelovens modell konstituerer en bindende avtale."

En aksept anses bindende når den gir uttrykk for at avgiveren ønsker en avtale med det innhold tilbudet gir uttrykk for. Dette betyr at aksepten må dekke tilbudet. Hvis aksepten ikke dekker tilbudet blir dette å regne som et mottilbud. Videre må aksepten ha kommet frem innenfor akseptfristen. I den forbindelse vises det til Hov, Jo. *Avtaleslutning og ugyldighet Kontraktsrett I*. Oslo, 2002, side 106 med videre henvisninger.

Rettspraksis fra Høyesterett gir uttrykk for at det avgjørende for om en bindende avtale er inngått, er hvorvidt parten har opptrådt på en slik måte at det gir den andre parten «rimelig grunn til å tro» at avtalen er inngått, jf. Rt. 2001 s. 1288, se nærmere side 1298.

Det stilles ingen formkrav til avtaleinngåelse etter norsk rett. Høyesterett har i flere avgjørelser lagt til grunn at parter kan bli bundet selv om signert avtale ikke foreligger, jf. Rt. 1998 s. 946 på side 11 andre avsnitt og Rt. 2011 s. 410 på side 7 avsnitt 46 og 47. Dette gjelder også for avtaler om etablering av arbeidsforhold. Muntlige avtaler er like bindende som skriftlige avtaler, og avtaler kan også slutes ved konkludent atferd.

Ved avtaleinngåelser som gjelder etablering av arbeidsforhold er partene normalt enige om stillingens hovedinnhold, lønn og tiltredelsestidspunkt, se blant annet Skjønberg, Alexander Næss m.fl. *Individuell arbeidsrett*, 2. utgave, Oslo, 2017, side 116, med videre henvisning til Hotvedt 2016a s. 311 og s. 316.

2.2. Drøftelsesmøtet den 25. januar 2017

Negård ble kalt inn til et såkalt § 15-1 drøftelsesmøte den 25. januar 2017, jf. innkalling datert 10. januar 2017.

Arbeidsgiver anfører at det ble inngått en frivillig og bindende avtale om omplassering fra brannmesterstilling til brannkonstabel på dagtid i drøftelsesmøte den 25. januar 2017.

Retten skal i det følgende vurdere hvorvidt det under møtet den 25. januar 2017 ble inngått en bindende avtale om endring av stilling for Arbeidstaker.

Innledningsvis bemerkes det at den part som påstår at det er inngått bindende avtale - Arbeidsgiver i denne saken - har bevisbyrden for dette.

Til stede i møtet den 25. januar 2017 var fra arbeidsgiversiden brannsjef Nils-Erik Haagenrud, seksjonsleder i beredskap Stein Gunnar Frostrud, advokat Kanwal Suleman fra KS Bedrift og fra arbeidstakersiden Frode Negård og rådgiver i Fagforbundet Knut Arve Malvik.

Etter rettens vurdering er det ut fra vitneforklaringene gitt i retten og den etterfølgende e-postkorrespondansen mellom advokat Suleman og Malvik sannsynliggjort at det var enighet i drøftelsesmøte at Negård skulle gå over til dagtidsstilling, herunder fra brannmester til brannkonstabel. Etter rettens syn styrkes dette ytterligere av at Arbeidstakeren møtte opp til avtalt tidspunkt, samt den tiden som gikk fra drøftelsesmøte til arbeidsdager ga uttrykk for at han ikke var enig i den nye stillingen.

Retten finner det imidlertid ikke sannsynliggjort at det hverken under drøftelsesmøte den 25. januar 2017 eller i etterkant har blitt enighet om lønsspørsmålet. I den forbindelse vises det til at Haagenrud i retten forklarte at lønn var diskusjonstema under drøftelsesmøte, og at resultatet ble at advokat Suleman og rådgiver Malvik skulle forsøke å finne en enighet i etterkant av møtet. I den sammenheng vises det til den etterfølgende e-postkorrespondansen.

Den 7. februar 2017 videresendte advokat Suleman en feilsendt e-post til Malvik datert 1. februar 2017, der advokat Suleman viser til at partene ble enige om at Negård går over til stilling som brannkonstabel på dagtid istedenfor at arbeidsgiver avslutter arbeidsforholdet, og der det ble bedt om at arbeidsavtalen returneres i signert stand. Deretter skal Malvik og Suleman ha hatt en telefonsamtale den 8. februar 2017. Videre vises det til e-post av 14. februar 2017 sendt fra advokat Suleman til Haagenrud, der det framgår blant annet følgende:

«Jeg møtte Frodes rådgiver Knut Arve Malvik i dag på et frokostseminar. Vi tok et kort møte etter det seminaret angående Frode. Frode er klar for å signere ny arbeidsavtale og stillingsbeskrivelse men mener at lønnen stemmer ikke overens med den stillingen har har gått over i. Kunne du sjekket ut det?»

Videre sendte advokat Suleman en e-post den 15. februar 2017 klokken 15:02 til Malvik, der det framgår:

«Jeg har tatt opp med brannsjefen at Frode hevder at lønnen i den nye arbeidsavtalen ikke stemmer overens med stillingen. Dette får vi ikke til å stemme. I

henhold til HTA kap. 4 punkt 4.1. så har en fagarbeiderstilling i gruppe 1 med 16 års ansiennitet årslønn på kr. 392.100,-»

Malvik svarte på e-posten den 16. februar 2017 kl. 10:55:

«Det bestrides ikke at lønnen til en fagarbeider er riktig fremstilt i arbeidsavtalen som foreligger. Men i § 15-1 møte ble vi enige om at Frode skulle få beholde sin grunnlønn. Han var ansatt som brannmester (SKO 7003) og ikke brannkonstabel (SKO 7237). Brannmester avlønnes lokalt med en grunnlønn på kr 408 100. Det er litt bekymringsfullt at arbeidsgiver trekker tilbake noe av det som lå til grunn for den avtalen vi inngikk. Før Fagforbundet anbefaler Frode å skrive under på arbeidsavtalen ber vi om en redegjørelse på hvorfor arbeidsgiver trekker tilbake det vi ble enige om i § 15-1 møte.»

Arbeidsgiver meddelte i e-post av 16. februar 2017 kl. 13:13 at man ikke var enig i hva tilbudet som ble framsatt innebar.

Etter rettens vurdering er det ikke sannsynliggjort at partene ble enige om lønsspørsmålet i drøftelsesmøte. I den sammenheng vises det til at Haagenrud forklarte i retten at advokat Suleman og Malvik skulle ta dette i etterkant av møte. Det vises også til øvrige vitneforklaringer som heller ikke gir inntrykk av at det ble enighet om lønn under møtet. Videre vises det til mailkorrespondansen mellom arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden, som etter rettens syn viser at det ikke ble oppnådd enighet om lønsspørsmålet etter møte.

Som følge av at det ikke er sannsynliggjort at arbeidstaker og arbeidsgiver ble enige om lønsspørsmålet, er det etter rettens vurdering ikke inngått en rettslig bindende avtale om endring i Negårds arbeidsforhold.

Retten er av den oppfatning at det forelå en klar intensjonsavtale om endring av stilling, men når lønsspørsmålet – som er helt sentralt ved inngåelse av arbeidsavtaler og spesielt ved avtaler om endring av stilling – ikke er avklart, anses ikke forutsetningene for en bindende avtale å være til stede i den foreliggende saken. Dette styrkes ytterligere av vitneforklaringene og av partenes etterfølgende opptreden. Det foreligger heller ingen dokumentasjon, herunder i form av referat eller protokoll, fra § 15-1-møte som tilsier noe annet. Etter rettens vurdering endres ikke dette av Negårds atferd ved at han møtte opp til dagstillingen den 13. februar 2017.

Konklusjonen er – på bakgrunn av ovennevnte – at det ikke er inngått en bindende avtale om endring av arbeidsforhold.

Som følge av dette stilles partene som om den påståtte avtalen ikke ble inngått. Negård er derfor ansatt i stillingen som brannmester. Et slikt resultat - for det tilfelle retten skulle

komme til at det ikke er inngått bindende avtale - er ikke bestridt av Arbeidsgiver. Arbeidsgiver har frafalt anførselen om opphørsdom.

Etter dette er det ikke nødvendig å drøfte hvorvidt en eventuell avtale er å anse som ugyldig som følge av avtaleloven §§ 33, 36 eller alminnelige saklighetsnormer.

Videre finner retten at resultatet medfører at det ikke har funnet sted en endringsoppsigelse hverken i faktisk eller rettslig forstand. Etter rettens vurdering er det ikke sannsynliggjort at Arbeidstaker har fått pålegg om å begynne i stillingen som brannkonstabel, se nærmere vurdering nedenfor under punkt 3.0.

3.0. Varslingsaken

3.1. Innledende bemerkninger

Saksøker krever oppreisning og erstatning for økonomisk tap som følge av gjengjeldelser etter varslinger.

Det er ubestridt at de tidligere bestemmelsene i arbeidsmiljøloven (heretter «**aml.**») §§ 2-4 og 2-5 kommer til anvendelse i den foreliggende saken. De nevnte bestemmelsene ble opphevet ved endringslov av 16. juni 2017 nr. 42 med ikrafttredelse fra 1. juli 2017, jf. res. 16. juni 2017 nr. 752. De nye varslingsbestemmelsene, jf. aml. §§ 2 A-I og 2 A-2, tilsvarer i hovedsak de foregående bestemmelsene, men anvendelsesområdet i de nye bestemmelsene er utvidet til også å gjelde for innleide arbeidstakere, jf. lovforarbeidene prop. 72 L (2016-2017) side 34.

Etter aml. § 2-5 tredje ledd kan den som er utsatt for gjengjeldelse kreve oppreisning uten hensyn til arbeidsgivers skyld, og den kan kreve økonomisk tap etter alminnelige erstatningsrettslige regler. I det følgende må det derfor drøftes hvorvidt det foreligger varsel i samsvar med arbeidsmiljøloven og hvorvidt det foreligger lovstridig gjengjeldelse. Før drøftelsen gjennomgås de rettslige utgangspunktene.

3.2. Forsvarlig varsling - det rettslige utgangspunktet etter aml. § 2-4

Arbeidsmiljøloven § 2-4 heter:

«§ 2-4. Varsling om kritikkverdige forhold i virksomheten

(1) Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten.

(2) Arbeidstakers fremgangsmåte ved varslingen skal være forsvarlig. Arbeidstaker har uansett rett

til å varsle i samsvar med varslingsplikt eller virksomhetens rutiner for varsling. Det samme gjelder varsling til tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter.

(3) Arbeidsgiver har bevisbyrden for at varsling har skjedd i strid med denne bestemmelsen.»

Aml. § 2-4 har i utgangspunktet to krav for at det skal foreligge et varsel i lovens forstand: 1) krav til innholdet av varselet («innholdskravet»), og 2) krav til forsvarlig framgangsmåte («forsvarlighetskravet»).

Vilkåret om at varslingen må omhandle «kritikkverdige forhold i virksomheten» medfører at ikke enhver varsling gir vern etter reglene i aml. §§ 2-4 og 2-5. Imidlertid tilsier ordlyden «kritikkverdige forhold» at innholdskravet favner vidt. «Kritikkverdige forhold» er etter lovforarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 84 (2005-2006) side 51, beskrevet som følger:

«Begrepet kritikkverdige forhold gjelder for det første opplysninger om kriminelle (dvs. straffesanksjonerte) forhold og mislighold av andre lovbestemte påbud eller forbud. Det samme gjelder brudd med virksomhetens etiske retningslinjer. Her bør det imidlertid være tale om rutiner som er tydelig uttalte og som er nedfelt i skriftlige dokumenter som er gjort kjent for ansatte og ledelse. I tillegg omfattes alminnelige etiske standarder som det er bred tilslutning til samfunnet. Hva som er kritikkverdig bør fortolkes i lys av at forholdene normalt bør ha en viss allmenn interesse for arbeidstaker kan gå ut med dem. Forhold som arbeidstaker mener er kritikkverdige ut fra egen politisk eller etisk overbevisning omfattes dermed ikke av bestemmelsen.»

Etter lovforarbeidene må det innholdsmessige kravet til en varsling i henhold til aml. § 2-4 forstås å favne vidt da det ikke kun er opplysninger som knytter seg til straffbare handlinger som omfattes, men også opplysninger av mer alminnelig karakter som brudd på etiske retningslinjer og alminnelige etiske standarder som det er bred tilslutning til i samfunnet. Etter rettens syn er en vid forståelse av innholdskravet i tråd med varslingsreglenes formål og lovens ordlyd.

Retten bemerker at det ikke er krav til at innholdet i varselet faktisk stemmer. Det er heller ikke nødvendig for retten å ta stilling til om varselet innholdsmessig er riktig med den faktiske situasjonen for å vurdere hvorvidt innholdsvilkåret er oppfylt. Sannheten eller sannsynligheten for at et varsel stemmer med virkeligheten kan imidlertid ha en side til forsvarlighetskravet, herunder til forsvarlig grunnlag for varselet, som i sin alminnelighet beror på varslersens kunnskap på tidspunktet da varselet fremsettes.

Når det gjelder forsvarlighetskravet innebærer dette etter sin ordlyd, jf. «framgangsmåte ved varslingen skal være forsvarlig», at ikke enhver varsling om «kritikkverdig forhold» vil være i samsvar med arbeidsmiljølovens bestemmelse i § 2-4. Etter ordlyden «framgangsmåte» kan kravet forstås både å knytte seg til grunnlaget for varslingen, samt for ovenfor hvem varselet fremsettes. I lovforarbeidene er forsvarlighetskravet beskrevet som en videreføring av den ulovfestede lojalitetsplikten i forhold til varslingssituasjonen,

jf. Ot.prp. nr. 84 (2005-2006) side 51. Det framgår av lovforarbeidene at det skal mye til for at en skal kunne si at arbeidstakers framgangsmåte ikke er forsvarlig, og at regelen skal være en sikkerhetsventil som skal verne mot unødvendige skader på arbeidsgivers interesser.

Det må foretas en konkret og skjønnsmessig helhetsvurdering for hva som er en «forsvarlig framgangsmåte» i det enkelte tilfelle. I lovforarbeidene heter det på side 51:

«Vurderingstemaet vil i hovedsak være om arbeidstaker har forsvarlig grunnlag for kritikken og om arbeidstaker har tatt tilbørlig hensyn til arbeidsgiver og virksomhetens saklige interesser med hensyn til måten det varsles på. De konkrete momentene i vurderingen vil blant annet være om arbeidstaker var i aktsom god tro om opplysningenes riktighet, hvem det ble sagt fra til og hvordan, hva slags opplysninger det er tale om, ytringens skadepotensiale og opplysningenes allmenninteresse.

Uansett kan det ikke stilles strenge krav til arbeidstaker. Arbeidstaker må ha en vid skjønnsmargin med hensyn til valg av framgangsmåte. Det følger av § 2-4 tredje ledd at det er arbeidsgiver som må føre bevis for at varslingen ikke skjedde på en forsvarlig måte.»

Ved vurderingen av forsvarlig framgangsmåte vil det følgelig ha betydning på hvilket grunnlag, hvilken måte og hvilket nivå det varsles. Etter rettens syn kan det deles inn i tre hovednivåer, 1) intern varslings, 2) ekstern varslings og 3) offentlig varslings.

Forsvarlighetskravet vil etter rettens vurdering avhenge av hvilket nivå det varsles på og andre konkrete omstendigheter. Det bemerkes imidlertid at varslings til tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter står i en særstilling, jf. aml. § 2-4 annet ledd. Videre må forsvarlighetskravet – som innholdskravet – tolkes i lys av varslingsinstituttets formål, herunder vern av varslingshandlinger.

3.3. Gjengjeldelse - det rettslige utgangspunktet etter arbeidsmiljøloven § 2-5

Arbeidsmiljøloven § 2-5 heter:

«§ 2-5. Vern mot gjengjeldelse ved varslings»

(1) Gjengjeldelse mot arbeidstaker som varsler i samsvar med § 2-4 er forbudt. Dersom arbeidstaker fremlegger opplysninger som gir grunn til å tro at det har funnet sted gjengjeldelse i strid med første punktum, skal det legges til grunn at slik gjengjeldelse har funnet sted hvis ikke arbeidsgiveren sannsynliggjør noe annet.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende ved gjengjeldelse mot arbeidstaker som gir til kjenne at retten til å varsle etter § 2-4 vil bli brukt, for eksempel ved å fremskaffe opplysninger.

(3) Den som er blitt utsatt for gjengjeldelse i strid med første eller andre ledd, kan kreve oppreisning uten hensyn til arbeidsgivers skyld. Oppreisningen fastsettes til det beløp som retten finner rimelig under hensyn til partenes forhold og omstendighetene for øvrig. Erstatning for økonomisk tap kan kreves etter alminnelige regler.»

Etter bestemmelsens ordlyd er det en forutsetning at varselet er i henhold til aml. § 2-4 for at en gjengjeldelse etter aml. § 2-5 er forbudt.

En «gjengjeldelse» kan etter alminnelig språkbruk forstås som «hevne» eller «straff», jf. bokmålsordboka på nett utgitt av Universitetet i Bergen og Språkrådet, sist sjekket 12. januar 2018. I gjengjeldelse ligger at det knytter seg en reaksjon til en forutgående hendelse. Det må følgelig i sin alminnelighet være årsakssammenheng mellom varselet og gjengjeldeshandlingen. Etter ordlyden vil imidlertid ikke enhver reaksjon mot et varsel være en gjengjeldelse, jf. tolkningen av ordet «gjengjeldelse».

Det framgår av lovforarbeidene at begrepet gjengjeldelse skal forstås vidt, jf. Ot.prp. nr. 84 (2005-2006) s. 52. Det framgår videre av nevnte sidehenvisning:

«Enhver ugunstig behandling som kan ses som en følge av og en reaksjon på varslings, skal i utgangspunktet regnes som gjengjeldelse. Forbudet gjelder formelle sanksjoner som oppsigelse, suspensjon og avskjed samt ordensstraff hjemlet i tjenestemannsloven. Forbudet gjelder også mer uformelle sanksjoner som for eksempel endringer i arbeidsoppgaver, interne overføringer og såkalt tjenestlig tilrettevisning overfor offentlig ansatte. Forbudet skal imidlertid ikke utelukke at arbeidsgiver kommer med motytringer. Det må likevel trekkes en grense mot motargumenter og reaksjoner som har karakter av gjengjeldelse, for eksempel hvis arbeidstaker «kalles inn på teppet» og får instruksjoner eller advarsler. Arbeidsgivers reaksjoner må uansett ikke ha karakter av trakassering.»

Det framgår videre av lovforarbeidene at gjengjeldelsesvernet supplerer og er delvis overlappende med arbeidsmiljølovens og tjenestemannslovens stillingsvernregler og forbudet mot trakassering i arbeidsmiljøloven.

Etter rettens syn må det skilles mellom det vernet varsleren oppnår som følge av varslingen og det stillingsvernet den ansatte har uavhengig av varslingen. Etter rettens syn medfører ikke lovens system at en varsler får bedre stillingsvern i sin alminnelighet for handlinger som faller utenfor framsatte varslinger i henhold til aml. § 2-4. Det må være en sammenheng mellom arbeidsgivers reaksjon og varslingen. En slik forståelse synes å samsvare med lovforarbeidene, jf. *«arbeidstaker vil likevel ikke være vernet mot oppsigelser eller andre reaksjoner som er saklige/lovlige av andre grunner enn ytringen.»*

Etter rettens syn må lovens ordlyd i lys av lovforarbeidene forstås slik at gjengjeldelsesvernet knytter seg først og fremst til selve varslingshandlingen. Det betyr at arbeidsgiver ikke er forhindret fra å reagere på andre handlinger eller forhold ved arbeidstakeren som ikke er varslings i lovens forstand.

3.4. Påstått gjengjeldelseshandling nr. 1 – formen i innkalling til dialogmøte, jf. e-post av 23. januar 2016

3.4.1. Beskrivelse av påstått gjengjeldelseshandling

Saksøker anfører at e-post sendt fra brannsjefen den 23. januar 2016 kl. 20.19 til Negård innebærer en gjengjeldelse i arbeidsmiljølovens forstand. Saksøker anfører at formen i e-posten er egnet til å fremkalle frykt. E-posten, jf. FU side 52, sendt 23. januar 2016 klokken 20:19 heter:

«Beklager hvis jeg skrev i gåter, men regnet med at dere vet hva det dreier seg om. Saken gjelder internkommunikasjon og tjenestevei i MHBR og hva vi har blitt enige om tidligere. Blir rimelig oppgitt over at noen prøver å dolke meg/ MHBR i ryggen ved å ikke følge tjenestevei, men å gå til rådmannen i en av eierkommunene.»

Forut for nevnte e-post startet e-post korrespondansen mellom Negård og Arbeidsgiver med at brannsjefen den 22. januar 2016 kl. 13:36, jf. FU side 53, sendte en e-post med innkalling til dialogmøte. Negård svarte deretter på e-posten den 22. januar 2016 klokken 23:43, jf. FU side 52-53, hvor det heter:

*«Regner med det er en "glipp" i innkallingen som mangler innhold om hvilken sak møtet dreier seg om. Hvilken tilsvarende sak?
Snakket med verneombudet og han har heller ikke fått noen agenda/innhold for møtet. Det refereres til HTV plikt om orientering. Skulle så gjerne svart på det men har ingen formening om hva det skal informeres om.
Men gjør det mer enn gjerne hvis jeg har en konkret sak.»*

Innkallingen, jf. e-posten fra brannsjefen den 22. januar 2016 kl. 13:36, heter:

«Innkaller til dialogmøte ifb med hovedavtalens del C § 3 og tidligere avtale med HTV ifb med tilsvarende sak. Verneombudet er innkalt ifht de oppgavene som tilligger verneombudet iht arbeidsmiljølovens § 7-2. Regner med at ansatte og verneombud er orientert om saken i og med at det er de han representerer, hvis ikke får HTV orientere som han plikter.

Det er møteplikt!»

3.4.2. Varslinger nr. 1-5 –møter

Saksøker anfører at Negård på tidspunktet for påstått gjengjeldelseshandling nr. 1 – ovennevnte e-post den 23. januar 2016 - hadde varslet ved 5 anledninger:

- 1) i møte den 9. januar 2013,
- 2) i møte den 11. mars 2013,
- 3) i møte med styreleder 10. juni 2013,

- 4) i møte med rådmannen den 21. desember 2015, og
- 5) i møte med Uthus i januar 2016.

Retten oppfatter at saksøker anfører at de påståtte varslene 1-3 underbygger at varslene 4-5 er framsatt på en forsvarlig måte.

Hva gjelder møtet med rådmannen den 21. desember 2015, hvor Negård og Skjærmoen var til stede, er blant annet følgende forklart i retten: Skjærmoen forklarte at møtet gikk ut på at mange gode folk sluttet som følge av lederstil og håndtering. Trengereid forklarte at han forklarte for Negård og Skjærmoen at brannvesenet var organisert som et IKS, og at han som representant ikke har instruksjonsmyndighet og ikke kan sette i gang prosesser i selskapet. Videre forklarte Trengereid at dersom de ikke nådde frem i styret med sin sak, så kunne de ta kontakt med representantskapet, hvor varaordføreren var leder.

Etter rettens vurdering er det ikke nødvendig i sammenheng med påstått gjengjeldeshandling nr. 1 å gå inn på om varslingene er framsatt i henhold til kravene i aml. § 2-4, all den stund retten har kommet til, jf. neste punkt, at handlingen ikke er en gjengjeldelse i lovens forstand selv om varslene skulle være å anse i samsvar med aml. § 2-4.

3.4.3. Strider påstått gjengjeldeshandling nr. 1 mot aml. § 2-5?

Etter rettens vurdering er ikke innkallingen etter sin art eller ut fra sitt innhold en gjengjeldelse. Dette gjelder uavhengig om møte med rådmannen anses som et varsel i henhold til aml. § 2-4. Etter rettens vurdering har brannsjefen grunn til å ta opp spørsmål omkring internkommunikasjon og tjenestevei. Dette følger for det første av de varslingsrutinene som gjelder for virksomheten, herunder at varslinger som gjelder brannsjefen skal sendes direkte til styreleder. For det andre kan det etter rettens syn være naturlig for hovedtillitsvalgt å forsøke å ta saken opp med styret, eventuelt - dersom styret ikke behandler saken - direkte opp med representantskapet som utøver eierfunksjonen i selskapet.

Spørsmålet videre er om formen i e-posten, herunder formuleringen *«prøver å dolke meg/MHBR i ryggen ved å ikke følge tjenestevei, men å gå til rådmannen i en av eierkommunene»*, er en gjengjeldelse i lovens forstand.

Etter rettens vurdering har innholdet i brannsjefens e-post et uklokt ordvalg. Imidlertid konstituerer ikke e-posten etter rettens vurdering en gjengjeldelse i lovens forstand. I den sammenheng legges det vekt på at reaksjonen ikke innebærer en sanksjon. Dette er i seg selv ikke avgjørende, ettersom også andre reaksjoner kan være gjengjeldelse, jf. ovennevnte lovforarbeider. Det følger av lovforarbeidene at forbudet mot gjengjeldelser ikke utelukker at arbeidsgiver kommer med motytringer. Disse skal likevel ikke ha karakter av gjengjeldelse, herunder for eksempel karakter av trakassering.

Etter rettens vurdering kan innholdet i e-posten ikke sies å være trakassering, men må heller forstås for å gi uttrykk for brannsjefens oppfatning av møtet med rådmannen. Formuleringen kan nok sies å være i gråsonen av hva som regnes som gjengjeldelse i lovens forstand, men sett i lys av konteksten, herunder blant annet den begrensede mottagerkretsen, så er det etter rettens vurdering ikke overtrådt grensen for tillatte motytringer. Selv om reaksjonen er formulert på en kritikkverdig måte kan ikke arbeidsgiveren ved brannsjefen være utelukket fra å fremsette denne ut fra gjengjeldelsesvernet.

Konklusjonen er at det på ovennevnte bakgrunn ikke foreligger en gjengjeldeshandling i lovens forstand.

3.5. Påstått gjengjeldeshandling nr. 2 – fjerning av avtalefestede tillegg for HTV

3.5.1. Beskrivelse av påstått gjengjeldeshandling

Saksøker anfører at fratagelse av avtalefestede tillegg medfører en gjengjeldelse i arbeidsmiljølovens forstand.

Slik saken er opplyst oppfatter retten at kompetansetillegget til Negård ble fjernet i mai 2016 og gjeninnført 17. august 2016 som følge av en e-postkorrespondanse mellom brannsjefen og leder av Fagforbundet Elverum Tom Stensby.

Tom Stensby sendte e-post 15. august 2016 kl. 09.36 til brannsjefen, som svarte 15. august 2016 kl. 12:47. I svaret fra brannsjefen heter det:

«Hei Tom

Det er riktig at det ble gitt et funksjonstillegg som en ekstra kompensasjon, selv om det ligger utenom hva som er hjemlet i avtaleverket HTA 3.5. Det er i tillegg kompensert med fri for timer som HTV har utført utenom den ordinære arbeidstiden etter hva jeg kan forstå.

Vi har ved et par anledninger hatt hendelser fra HTV, som ikke er i overenstemmelse med Hovedavtalens intensjon i del C § 3-2. Det har vært ved å ta kontakt med eiere eller styre for å kritisere ledelsen, drift osv. Vi hadde en runde for noen år siden hvor det var enighet om hvordan vi skulle opptre og ikke minst få på plass en god dialog, som gavnet alle. Hverken styret eller undertegnede var tilfreds med opptreden den gangen. Etter noen henvendelser på vårparten er tydeligvis ikke det som det var enighet om gjeldende lenger. Vi synes det er trist og helt unødvendig da jeg føler at dette ikke burde være noe problem.

På bakgrunn av det ønsker heller ikke arbeidsgiver å kompensere noe ekstra til HTV, når man ikke forholder seg til det man er enig om. Vi forholder oss til det gjengjeldende avtaleverk i Hovedavtalens Del c, som gjelder for oss.»

Etter ytterligere e-postkorrespondanse bekreftet brannsjefen at funksjonstillegget ble gjeninnført, jf. e-post av 17. august 2016 09:21.

3.5.2. Forutgående varsler

Etter rettens syn må reaksjonen om å fjerne avtalefestet tillegg ses i sammenheng med møte med rådmannen og de to påfølgende møtene Negård og Skjærmoen hadde med Uthus. For møte med rådmannen vises det til ovennevnte fremstilling.

Negård forklarte i retten at han og Skjærmoen hadde et møte med Uthus i april hvor de diskuterte det samme som ved forrige møte i januar 2016. Negård forklarte at de ble anbefalt å avvente til ny styreleder kom på plass.

Uthus forklarte i retten at han hadde et møte i Elverum rådhus med Skjærmoen og Negård etter at Skjærmoen hadde tatt kontakt. Uthus forklarte at Skjærmoen og Negård tok opp ting som de var misfornøyde med som gikk på driften i selskapet og lederstil. Uthus forklarte at han presiserte at han ikke kunne gå inn i en personalkonflikt, og at han derfor sa at det måtte tas opp videre med styreleder.

Etter rettens vurdering har Arbeidsgiver ikke sannsynliggjort at de foregående varslene, herunder møte med rådmannen og Uthus, ikke medfører varsel i lovens forstand eller har skjedd i strid med aml. § 2-4. I den sammenheng vises det til at arbeidsgiver har bevisbyrden, jf. aml. § 2-4 tredje ledd.

Slik saken er opplyst oppfatter retten at møtene mellom rådmannen, Negård og Skjærmoen, samt møtene med Uthus, dreide seg både om personalsaken til Skjærmoen og om lederstil i sin alminnelighet i MHBR. Etter rettens syn underbygges dette videre av Negårds varsling til styreleder, jf. nedenfor. Hva gjelder lederstil har Skjærmoen forklart at han og Negård reagerte på at flere gode folk sluttet som følge av lederstil. Etter rettens vurdering faller ikke nødvendigvis en personalsak under «kritikkverdige forhold», men etter det opplyste vil opplysningene om brannsjefens lederstil falle inn under det som anses som «kritikkverdige forhold i virksomheten» i henhold til lovens innholdskrav. Etter rettens syn er en slik tolking i samsvar med varslingsinstituttets formål og det faktum at brannvesenet utøver en viktig samfunns- og beredskapsmessig funksjon.

Det neste spørsmålet er dermed om forsvarlighetskravet er oppfylt.

Møtenes innhold gjelder blant annet brannsjefens lederstil og det kan da være forsvarlig å varsle til organer over brannsjefen. I det interkommunale selskapet er dette styret.

Retten er i noe tvil om framgangsmåten ved varslene til henholdsvis rådmann Trengereid og leder av representantskapet i MHBR Uthus er forsvarlig i lovens forstand. Dette knytter seg både til hvem som er mottageren av varslet og på hvilken måte det fremsettes. I den sammenheng vises det til at rådmannen forklarte at han ikke kunne håndtere saken, jf. ovenfor, mens Uthus i sin forklaring ikke oppfattet møtene som varsler, men mer som rådspørring. Etter rettens vurdering er det ikke avgjørende hvorvidt mottakeren oppfatter en handling som varsel eller ikke, selv om dette kan være et moment ved forsvarlighetsvurderingen. Heller ikke virksomhetens varslingsrutiner vil være avgjørende for forsvarlighetskriteriet. Negård har forklart at han valgte ikke å gå direkte til styret, som følge av saken og behandlingen av sak om brannsjefens lederstil i 2013.

Etter rettens syn er det imidlertid ikke sannsynliggjort – slik saken er opplyst – at varslene ikke er forsvarlige. Følgelig skal det i medhold av bevisbyrdereglene legges til grunn at varslene er forsvarlige i lovens forstand. Etter rettens syn er et slikt resultat i overenstemmelse med lovens formål - hvoretter det fra et samfunnsmessig perspektiv er ønskelig med varsler om kritikkverdige forhold - som trekker i retning av en lav terskel før det foreligger et varsel i medhold av aml. § 2-4. Etter rettens syn vil også være i tråd med reglenes formål at hovedtillitsvalgt vernes mot gjengjeldelse som følge av de foretatte møtene. Dette betyr imidlertid ikke at hovedtillitsvalgt er vernet mot enhver form for reaksjon.

3.5.3. Strider påstått gjengjeldeshandling nr. 2 mot aml. § 2-5?

Etter rettens vurdering foreligger det klar årsakssammenheng mellom de forutgående varslene, herunder møtene med Uthus og rådmannen, og Arbeidsgivers reaksjon ved å fjerne avtalefestet tillegg, jf. ordlyden i e-posten:

«Vi har ved et par anledninger hatt hendelser fra HTV, som ikke er i overenstemmelse med Hovedavtalens intensjon i del C § 3-2. Det har vært ved å ta kontakt med eiere eller styre for å kritisere ledelsen, drift osv. Vi hadde en runde for noen år siden hvor det var enighet om hvordan vi skulle opptre og ikke minst få på plass en god dialog, som gavnet alle.»

Det kan være tillatt for Arbeidsgiver å reagere mot varsler som går utenfor interne retningslinjer, uten at dette er en gjengjeldelse i lovens forstand, men en slik reaksjon må være adekvat og ikke ta form av en gjengjeldelse. Videre viser retten til at Hovedavtalen har egne prosedyrer for håndtering av hovedtillitsvalgte, og at det ikke er rett måte å gjøre dette gjennom å fjerne et avtalefestet tillegg.

Etter rettens vurdering har Arbeidstaker framlagt opplysninger som gir grunn til å tro det er har funnet sted gjengjeldelse i strid med loven og Arbeidsgiveren har ikke sannsynliggjort noe annet. I den sammenheng legges det vekt på at Arbeidsgiver reagerer på at hovedtillitsvalgte tar kontakt med «styret» for å kritisere «ledelsen». Etter rettens

oppfatning er det forsvarlig i henhold til aml. § 2-4 å varsle til det organ som er overordnet brannsjefen.

Konklusjonen er at det har funnet sted en gjengjeldelse i strid med arbeidsmiljølovens bestemmelser.

3.6. Påstått gjengjeldeshandling nr. 3 og 4 – skriftlig advarsel og krav om erstatning

3.6.1. Beskrivelse av påståtte gjengjeldeshandlinger

Saksøker anfører at den skriftlige advarselen Negård mottok den 2. desember 2016, hvor det også framgår at arbeidsgiver vil kreve erstatning for ødelagt utstyr, medfører en gjengjeldelse i strid med aml. § 2-5. Fra den skriftlige advarselen, jf. FU side 80, hitsettes:

«Viser til møte i dag hvor du har fått anledning til å legge frem din versjon av hendelsen.

På bakgrunn av hendelsen med å klippe i stykker luftslanger til løfteputer og tidligere hendelse får du en skriftlig advarsel for ikke å følge retningslinjene for å melde avvik, men i stedet utøver vandalisme ved å ødelegge arbeidsgivers utstyr. Som leder i MHBR stilles det ekstra krav og forventninger til at man følger de retningslinjene og regelverk som gjelder. Vi mener dette er uakseptabel oppførsel, og handlingsmåte som vi ikke tolerer.

Arbeidsgiver vil kreve erstatning for ødelagt utstyr.»

3.6.2. Varsel nr. 6 – møte med styreleder den 9. september 2016

Den 9. september 2016 gjennomføres et møte mellom Negård og styreleder Sven Inge Sunde.

Negård forklarte i retten at han møtte styreleder på hans kontor på Terningen Arena og forklarte blant annet om møte hos rådmannen og Uthus, samt Haagenruds reaksjon og om at funksjonstillegget hans ble fjernet. Videre forklarte Negård at styrelederen lyttet og skrev, sa han skulle undersøke og gi han løpende orientering.

Sunde forklarte i korte trekk i retten at Negård hadde bedt om et uformelt møte og det ble holdt den 9. september 2016. Videre forklarte Sunde at tema var varsling fra Negård omkring lederstilen til brannsjefen. Sunde forklarte at Negård sa han kom i egenskap av hovedtillitsvalgtvervet og at det ble brukt en god del tid på eksempler knyttet til brannsjefens lederstil. Sunde forklarte i tillegg til det at Negård tok opp 4 punkter som ikke

knyttet seg til lederstil, men til andre forhold slik som bruk av tjenestebil, HMS, og utvalg av utstyr fra MHBR.

Etter rettens vurdering foreligger det et varsel i samsvar med aml. § 2-4 forstand. Det innholdsmessige kravet er oppfylt ved at møte gjaldt lederstil, samt øvrige punkter som etter sin art faller inn under innholdskravet. Videre er forsvarlighetskravet oppfylt ettersom det må anses som et varsel til styret som er overordnet brannsjefen.

3.6.3. Varsel nr. 7 – møte med Arbeidstilsynet den 18. oktober 2016

Negård forklarte i retten at han tok kontakt med Arbeidstilsynet og avtalte et møte den 18. oktober 2016. Temaet for møte var trakassering av ansatte.

Etter rettens vurdering foreligger det et varsel i samsvar med aml. § 2-4, jf. bestemmelsens annet ledd, hvor det framgår at arbeidstaker uansett har rett til å varsle til tilsynsmyndigheter eller andre offentlige myndigheter. Videre kan retten ikke se at arbeidsgiver har sannsynliggjort at varslingen har skjedd i strid med aml. § 2-4.

3.6.4. Varsel nr. 8 – ytterligere informasjon til styreleder

Negård forklarte at han informerte styreleder om møte med Arbeidstilsynet den 19. oktober 2016. Negård mottok fra styreleder at det var gjort mye, men at det fortsatt gjestod noe arbeid. Etter rettens vurdering må dette ses på som en forlengelse av varselet som ble gitt til styrelederen den 9. september 2016.

3.6.5. Varsel nr. 9 – skriftlig bekymringsmelding

Varsel nr. 9 gjelder skriftlig bekymringsmelding datert 1. desember 2016 mottatt av styreleder den 8. desember 2016.

Etter rettens vurdering er den skriftlige bekymringsmeldingen også et varsel i samsvar med aml. § 2-4. Arbeidsgiver har ikke sannsynliggjort noe annet.

3.6.6. Strider gjengjeldelse nr. 3 og 4 mot aml. § 2-5?

Saksøker anfører at skriftlig advarsel datert 2. desember 2016 og varsel om erstatningskrav medfører gjengjeldelser i arbeidsmiljølovens forstand.

Etter rettens syn er det sannsynliggjort at handlingene ikke medfører gjengjeldelse i lovens forstand. I den forbindelse er det etter rettens vurdering ikke årsakssammenheng mellom de påståtte varslene og gjengjeldelsehandlingene.

Ut fra forklaringene i retten er det bevist at det var konsensus på ledersamlingen holdt i november at Negård skulle gis en skriftlig advarsel for episoden med slangeklipping. Etter rettens vurdering avviker handlemåten til Arbeidstaker fra det som er fastsatt som pliktig handlemåte ved avvikshåndtering av Arbeidsgivers utstyr. Etter rettens vurdering er det en

adekvat vurdering fra Arbeidsgiver å gi advarsel, samt kreve erstattet det utstyret som ble ødelagt. I den sammenheng vises det til at selv om putene ikke kunne brukes utelukker ikke dette – slik retten har oppfattet vitnet Magne Kristiansens forklaring – at slangene kunne ha gjort nytte for seg. Når det gjelder tiden mellom hendelsen og til advarselen ble gitt henger dette slik saken er opplyst ut fra vitneforklaringene i retten sammen med at hendelsen ble diskutert under ledersamlingen i slutten av november.

Konklusjonen er at det ikke foreligger gjengjeldelse i lovens forstand for nevnte handlinger

3.7. Påstått gjengjeldelseshandling nr. 5 og 6 – innkalling til drøftelsesmøte og gjennomføringen av dette

3.7.1. Beskrivelse av påstått gjengjeldelseshandling nr. 5 og 6

Saksøker anfører at innkallingen til drøftelsesmøte av 19. januar 2017 medfører en gjengjeldelse i arbeidsmiljølovens forstand og at selve gjennomføringen av drøftingsmøte den 25. januar 2017 medfører en gjengjeldelse i lovens forstand.

Hva gjelder beskrivelse av drøftingsmøte, så vises det til dommen punkt 2.0.

3.7.2. Beskrivelse og vurdering av forutgående varsler

Hva gjelder forutgående varsler vises det til vurderingene ovenfor hvor det framgår at Negård har framsatt varsler i samsvar med arbeidsmiljøloven § 2-4.

3.7.3. Vurdering av om påstått gjengjeldelseshandlinger strider mot aml. § 2-5

Etter rettens vurdering har Arbeidstaker framlagt opplysninger som «gir grunn til å tro at det har funnet sted gjengjeldelse» og Arbeidsgiver har ikke sannsynliggjort noe annet.

Etter rettens vurdering er det ut fra de opplysninger som er gitt i saken «grunn til å tro at» innkallingen til drøftelsesmøte og gjennomføringen av dette helt eller delvis er motivert av hovedtillitsvalgtes varslinger. Selv om det foreligger forhold ved arbeidsforholdet til Arbeidstakeren som gir Arbeidsgiver grunn til å reagere, kan ikke retten se at innkallingen til § 15-1-møte og gjennomføringen av dette kun – slik saken er opplyst - er basert på andre forhold enn varslene. Etter rettens vurdering er dette tilstrekkelig til at bevisbyrderegelen i aml. § 2-5 kommer til anvendelse.

Spørsmålet er følgelig om Arbeidsgiver har «sannsynliggjort» noe annet.

Arbeidsgiver har etter rettens vurdering ikke sannsynliggjort at innkallingen og gjennomføringen av drøftelsesmøte helt eller delvis ikke er gjennomført som følge av varslene.

Slik retten oppfatter det forklarte Haagenrud under hovedforhandlingen at han ved overlevering av skriftlig advarsel den 2. desember 2016 muntlig ga beskjed til Arbeidstaker at han ville bli innkalt til § 15-1-møte i januar. Etter rettens vurdering er det ikke sannsynliggjort tilstrekkelig grunnlag for at innkallingen ikke delvis er basert på Arbeidstakerens varslinger i henhold til aml. § 2-4. I den sammenheng vises det blant annet til at brannsjefen ikke orienterte – slik retten forstår det – styret ved styremøte den 12. desember 2016 om at Arbeidstakeren ville bli kalt inn til et § 15-1-møte. Etter rettens vurdering ville det ikke vært unaturlig om brannsjefen tok opp dette, all den stund brannsjefen orienterte om Arbeidstakerens personalsak under styremøtet, herunder at Arbeidstakeren skulle ilegges en skriftlig advarsel. Videre finner retten at de øvrige hendelser som er vist til av Arbeidsgiver som grunnlag for innkallingen til drøftelsesmøte – slik disse ble opplyst i retten – ikke i seg selv sannsynliggjør at drøftelsesmøte ikke er en delvis reaksjon som følge av varslingene.

Etter dette finner retten etter noe tvil at det ikke er sannsynliggjort at innkalling til drøftelsesmøte og gjennomføringen av dette helt eller delvis ikke er en gjengjeldelse i lovens forstand.

Sett hen til bevisbyrdereglene er konklusjonen at handlingene er å anse som gjengjeldelse i lovens forstand.

3.8. Påstått gjengjeldeshandling nr. 7 – endring av stilling

Saksøker anfører at nedsettelse i lønn, stilling, ansvar, anseelse og blant annet oppgaver medfører en gjengjeldelse i arbeidsmiljølovens forstand.

Etter rettens syn fører ikke anførselen frem med det resultat retten har kommet til under spørsmålet om det var inngått bindende avtale om endring av arbeidsforhold. Etter rettens vurdering har ikke Arbeidstaker framlagt opplysninger «som gir grunn til å tro», jf. aml. § 2-5, at det har funnet sted en gjengjeldelse i strid med arbeidsmiljølovens bestemmelser.

I den forbindelse vises det til at Arbeidsgiver var av den oppfatning at det var inngått en frivillig og bindende avtale om endring i stilling, jf. ovennevnte forklaringer og e-postkorrespondanse. Videre vises det til at Arbeidsgiver har anført at dersom retten ikke skulle komme til at det er inngått en bindende avtale, så skal Arbeidstaker falle tilbake på stillingen som brannmester.

Etter rettens vurdering, jf. dommen punkt 2.0, har Negård ikke inngått avtale om endret arbeidsforhold fra brannmester til brannkonstabel. Følgelig foreligger det per dags dato ikke en nedsettelse i lønn, stilling, ansvar, anseelse og oppgaver. Etter rettens vurdering er det ikke sannsynliggjort at Negård har fått et pålegg om dette da Arbeidsgivers oppfatning

har vært at det var en frivillig avtale i bunn. I den sammenheng vises det til at Arbeidstaker under drøftelsesmøte var bistått av rådgiver fra Fagforbundet. Selv om møtet ble opplevd ubehagelig for Arbeidstakeren finner ikke retten at resultatet – intensjonsavtalen – medfører en gjengjeldelse etter aml. § 2-5. Det er heller ikke noe ved den etterfølgende e-post korrespondansen som inneholder et pålegg fra Arbeidsgiver.

Retten kan heller ikke se at den situasjonen som inntraff i etterkant av møte og det faktum at Arbeidstaker startet i dagstillingen den 13. februar 2017 medfører en gjengjeldelse i lovens forstand. I så øyemed vises det til tvisten som har oppstått dreier seg om hvorvidt det var inngått en frivillig og bindende avtale om endring i arbeidsforholdet.

Konklusjonen er at det ikke foreligger gjengjeldelse i lovens forstand.

3.9. Påstått gjengjeldeshandling nr. 8 – rettslig tilsvaret til saksøkers stevning

Saksøker anfører at tilsvaret og sluttinnlegget i saken fra saksøkte innebærer gjengjeldelse i lovens forstand. I tilsvaret har saksøker referert:

«Som nevnt har Negård mer eller mindre sammenhengende over lengre tid drevet sin kritiske virksomhet overfor alt og alle på arbeidsplassen»

Fra sluttinnlegget er det referert følgende:

«store utfordringer over tid knyttet til Negård og hans manglende endringsvilje»

«det stilles spørsmålstegn ved hans vurderingsevne og dømmekraft»

«atferd og fremgangsmåte er med på å undergrave tilliten et brannvesen skal ha»

«Negård har bevisst forsøkt å skade og skape en ikke ubetydelig risiko på arbeidsgivers legitime interesser ved å sverte omdømmet til brannvesenet blant annet både i media og internt. Dette er et brudd på lojalitetsplikten både overfor arbeidsgiver og kollegaer»

Etter rettens vurdering medfører ikke tilsvaret eller sluttinnlegget, hverken etter sin art eller innhold, gjengjeldelse i henhold til aml. § 2-5.

Arbeidstaker er saksøker i saken og krever erstatning og oppreisning fra arbeidsgiver som følge av flere varslingssaker. Det følger av tvistelovens ordning, herunder det kontradiktoriske prinsipp, at arbeidsgiver har rett til å ta til motmæle. Arbeidsgiver må følgelig sende inn tilsvaret og sluttinnlegg for å ivareta sine interesser i en eventuell rettslig

tvist. I den sammenheng vises det til at varsleren har vern for varslingshandlinger som er utført i samsvar med arbeidsmiljøloven § 2-4 og ikke vern om sin person i sin alminnelighet.

Slik saken er opplyst har ikke Arbeidstaker etter rettens syn i relasjon til gjengjeldelsehandling nr. 8 framlagt opplysninger som gir «grunn til å tro» at det har funnet sted gjengjeldelse i strid med første punktum. Arbeidsgivers motivasjon for prosesshandlingene, herunder også dets innhold, synes motivert av stevningen, som er den prosesshandling som reiser sak ved tingretten, jf. tvl. § 9-2.

Etter rettens vurdering er et slikt resultat også i overensstemmelse med tolkning av innholdet i gjengjeldelsesvernet, jf. herunder Arbeidsgivers rett til motytringer, som redegjort for under vurderingen av gjengjeldelsehandling nr. 1.

Konklusjonen er at det ikke foreligger gjengjeldelse i lovens forstand.

4.0. Oppreisning og oppreisning som følge av oppsigelses- og varslingssaken

4.1. Erstatning for økonomisk tap

Saksøker har framsatt krav om erstatning som følge av tapte ytelser i opprinnelig stilling sammenlignet med faktisk mottatt lønn og andre ytelser med kr 138 972 for perioden 1. mars 2017 med anslått tilbaketreden 1. mars 2018. Tallene er beregnet basert på tidligere lønns slipper til Arbeidstakeren.

Saksøkte har ikke hatt innvendinger mot saksøkers utregninger.

Etter rettens vurdering foreligger det ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng og økonomisk tap som følge av Arbeidsgiver opptreden. Dersom Arbeidsgiver ikke hadde fastholdt at det var inngått en avtale ville ikke Arbeidstakeren lidt økonomisk tap og det foreligger følgelig etter rettens vurdering erstatningsgrunnlag som følge av culperegelen.

Konklusjonen er at Arbeidstaker tilkjennes kr 138 972 i erstatning.

4.2. Oppreisning for ikke-økonomisk tap

4.2.1. Endring i arbeidsforhold

Etter rettens syn foreligger det ikke en endringsoppsigelse og Arbeidsgiver har anført at dersom retten skulle komme til det resultat at bindende avtale ikke er inngått, så har

Arbeidstakeren stilling som brannmester. Følgelig tilkjennes ikke Arbeidstakeren oppreisning for ikke-økonomisk tap på dette grunnlag.

4.2.2. Varslingssaken

Etter aml. § 2-5 tredje ledd framgår at den som er blitt utsatt for en gjengjeldelse i lovens forstand kan kreve oppreisning uten hensyn til arbeidsgivers skyld.

Ved utmålingen av oppreisning skal beløpet fastsettes til det retten finner «*rimelig under hensyn til partenes forhold og omstendighetene for øvrig*». Det må følgelig foretas en helhetsvurdering.

I vurderingen skal det blant annet legges vekt på arten og alvorlighetsgraden av den ulovlige gjengjeldelsen, jf. lovforarbeidene Ot.prp.nr. 84 (2005-2006) side 53. Videre framgår det av lovforarbeidene at forhold på arbeidstakerens side også vil kunne trekkes inn.

Av rettspraksis har retten funnet noe veiledning i lagmannsrettens avgjørelser inntatt i LA-2009-57115 og LB-2009-36995 der oppreisningsutmålingene har vært henholdsvis kr 150 000 og kr 100 000 for urettmessige gjengjeldelser.

I den foreliggende saken dreier det seg om flere gjengjeldelser, og det er skjerpene at Arbeidstakeren – som har hatt tillitsverv som hovedtillitsvalgte – blir utsatt for gjengjeldelser. Videre legges det vekt på de konsekvenser saken har hatt for Arbeidstakeren, herunder hva som er forklart av hans fastlege. I tillegg trekker varslingsreglenes preventive funksjon, herunder at de skal forhindre ulovlige gjengjeldelser, i retning av et økt oppreisningsbeløp.

Etter rettens syn foreligger det forhold på arbeidstakerens side som trekker i retning av et lavere oppreisningsbeløp, herunder som følge av at deler av saken synes delvis motivert av en personlig konflikt mellom brannsjefen og Negård, og at det ut fra forklaringer gitt i retten tidvis skal ha vært sterk ordbruk også fra Arbeidstaker.

Oppreisningen må utmåles skjønnsmessig. Retten finner at beløpet på bakgrunn av en samlet vurdering av ovennevnte momenter passende kan settes til kr 60 000.

5.0. Stå i stilling til saken er endelig avgjort?

Saksøker har anført at Arbeidstaker skal fortsette i stillingen som brannmester så lenge forhandlinger pågår, jf. aml. § 15-11, jf. aml. § 17-3.

Etter rettens vurdering – basert på partenes anførsler – foreligger det ikke tvist om hvorvidt Arbeidstakeren skal fortsette i sin stilling for det tilfelle retten kommer til at gyldig avtale ikke er inngått.

Etter rettens syn har tvisten dreid seg om hvorvidt det er inngått en skriftlig og bindende avtale om tiltredelse i ny stilling. Det har etter rettens vurdering ikke foreligget ensidig instruks fra Arbeidsgiveren om at Arbeidstakeren skal endre sin stilling.

Retten har på ovennevnte bakgrunn kommet til at det ikke foreligger rettslig grunnlag for retten til å avsi avgjørelse om retten til å fortsette i stillingen etter aml. § 15-11.

6.0.Sakskostnadsspørsmålet

Etter tvisteloven § 20-2 har en part som har «vunnet saken» krav på full erstatning for sine sakskostnader fra motparten, jf. første ledd. Det følger av andre ledd at en part har vunnet saken dersom den er gitt medhold «fullt ut eller i det vesentlige».

I den foreliggende saken har saksøker i det vesentligste fått medhold og har derfor krav på full erstatning for sine sakskostnader. Dette omfatter også dekning av kostnader til fagkyndige meddommere.

Saksøkte har anført at saksøkers prosessfullmektiges timebruk er for høy. Saksøkers prosessfullmektig har ifølge sakskostnadsoppgaven brukt totalt 304 timer.

Etter rettens vurdering er saksøkers prosessfullmektiges timebruk sammenlignet med saksøktes prosessfullmektiges timebruk ikke for høy. I den sammenheng vises det til at saksøkte framsatte en kostnadsoppgave under rettsmøtet på kr 351 825, hvorav samlet salær utgjorde kr 250 000. Retten kan ikke anslå hvor mange timer saksøktes prosessfullmektig har brukt på bakgrunn av sakskostnadsoppgaven, ettersom hverken antallet timer eller timepris er oppgitt. I hovedforhandlingen ble det satt en frist for saksøkte for innsending av rettet sakskostnadsoppgave. Saksøktes prosessfullmektig leverte rettet sakskostnadsoppgave datert 12. januar 2018, hvor samlet sum utgjør kr 493 200 og det totale timeantallet utgjør 306 timer.

Etter rettens syn kan det stilles spørsmålstegn ved omfanget av vitner ført i saken ut fra det som må anses nødvendig for å belyse sakens rettslige tema, men har ikke funnet at dette får innvirkning på sakskostnadsspørsmålet, all den stund det gjelder begge sider.

Saksøkte har videre anført at saksøker ikke har oppfylt sin plikt til å fremskaffe de bevis som er nødvendige for å godtgjøre det faktum parten anfører, jf. tvl. § 21-3 og § 5-3. Videre er det blant annet vist til at saksøkers prosessfullmektig har lagt ved bilag i

stevningen uten å omtale eller henvisne til de, samt at flere bilag er lagt ved på nytt flere ganger, og at det har påført ekstra arbeid med faktisk utdrag.

Retten kan ikke se at forholdene i tilstrekkelig grad er sannsynliggjort av saksøkte, og det får ikke betydning i fastsettelsen av sakskostnadsspørsmålet.

Saksøker tilkjennes sakskostnadene.

Dommen er enstemmig.

Dommen er ikke avsagt innen lovens frist. Grunnen er stort arbeidspress ved tingretten og avviklingen av ferie.

DOMSSLUTNING

1. Frode Negård er ansatt som brannmester i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS.
2. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale Frode Negård erstatning med 138 972 – hundreogtrettiåttetusennihundreogsyttito – kroner med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.
3. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale Frode Negård oppreisning med 60 000 – sekstitusen – kroner med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.
4. Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS dømmes til å betale til saksøker sakskostnader med 810 148 – åttehundreogtitusenetthundreogførtiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dom.

Retten hevet

Åsmund Kjos Fjell

Eirine Saaler Nabben

Roger Taaje

Rettledning om ankeadgangen i sivile saker vedlegges.

FAGKONFERANSE | KONTROLL OG TILSYN

Gardermoen | 29 – 30. mai 2018

Årsmøte i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) | 29. mai 2018

#fkt2018

Dag 1	Tirsdag 29. mai 2018
09.00 – 10.00	Registrering med mat
10.00 – 10.05	Velkommen til fagkonferansen Styreleder Benedikte Muruvik Vonen , FKT
10:05 – 10.25	Åpning Stortingsrepresentant Svein Harberg (H), første nestleder Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite
10.25 – 10.50 10.50 – 11.20 11.20 -11.30	Arbeidslivskriminalitet <ul style="list-style-type: none"> NHOs hovedtiltak mot arbeidslivskriminalitet Direktør Arbeidsliv Nina Melsom Næringslivets Hovedorganisasjon <ul style="list-style-type: none"> Hvordan kan vi unngå arbeidslivskriminalitet i offentlige kontrakter? Seniorrådgiver og prosjektleder Anne Cathrine Jacobsen , DIFI Direktoratet for forvaltning og ikt Spørsmål og kommentarer fra salen
11.30 -11.50	Pause
11.50 – 12.20	Hvordan står det til med barnevernet i kommunene? <ul style="list-style-type: none"> Behovet for et kompetanseløft Foredragsholder ikke avklart
12.20 – 12.50	<ul style="list-style-type: none"> Land Barnevern - tjenesten som sviktet på alle områder Revisor Jorunn Ødegårdstuen , Fylkesmannen i Opland
13.00 – 14.00	Lunsj
14.00 – 14.25 14.25 – 14.35	<ul style="list-style-type: none"> Hvorfor sviktet det i Land? Oppdragsansvarlig revisor, Reidun Grefsrud , Innlandet revisjon Spørsmål og kommentarer fra salen

ÅRSMØTE 2017 I FKT	
14.45/15.00 – 15.15/15.30	Registrering til årsmøte 2018
15.15/15.30 – 16.15/16.30	Årsmøte 2018
18.30 – 19.30	«Født til omstilling» med Anders M Tangen
20:00	Felles middag på hotellet
Dag 2	Onsdag 30. mai 2018
09.00 – 09.45	Veileder – kontrollutvalgets sekretariat Seniorrådgiver Roald Breistein , sekretariat for kontrollutvalget Hordaland fylkeskommune
09.45 – 10.00	Spørsmål og kommentarer fra salen, evt. kort pause
10.00 – 11.00	Rådmannen og kontrollutvalget – samarbeid eller konflikt? Rådmann Rune Haugsdal , Hordaland fylkeskommune Rådmann Unni Skaar , Sarpsborg kommune
11.00 – 11.10	Spørsmål og kommentarer fra salen
11.10 – 11.30	Pause og utsjekking
11.30 – 12.00	Lovproposisjonen om ny kommunelov Seniorrådgiver Erland Aamot , Kommunal og Moderniseringsdepartementet
12.00 – 12.10	Spørsmål og kommentarer fra salen
12.10 – 12.50	Etikk Henrik Syse
12.50 – 13.00	Avslutning Styreleder Benedikte Muruvik Vonen , FKT
13.00 – 14.00	Lunsj

Forelesere I 29.-30. mai 2018

<p>Storingsrepresentant Svein Harberg (H) første nestleder Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite</p>	<p>Svein Harberg har også er faring fra fylkesting (Aust-Agder), kommunestyre og kontrollutvalg (Grimstad). Han er nå inne i sin tredje stortingsperiode</p>
<p>Direktør Arbeidsliv Nina Melsom Næringslivets Hovedorganisasjon</p>	<p>Nina Melsom er jurist. Hun har blant annet vært medlem i Personvernemnda og medforfatter av Arbeidstvistloven for å nevne noe. Hun har ellers omfattende foredragserfaring</p>
<p>Seniorrådgiver og prosjektleder Anne Cathrine Jacobsen, DIFI Direktoratet for forvaltning og ikt</p>	<p>Anne Cathrine Jacobsen er prosjektleder for arbeidet mot arbeidslivskriminalitet i offentlige kontrakter i Difi. Arbeider nå med samarbeidsprosjekt mellom departementet, KS og Arbeidstilsynet</p>
<p>Seniorrådgiver Jorunn Ødegårdstuen, Fylkesmannen i Opland</p>	<p>Jorunn Ødegårdstuen har gjennomført undersøkelsen av Land barnevernstjeneste på vegne av fylkesmannen. Rapporten omhandler avvik knyttet til meldinger, undersøkelser og hjelpetiltak</p>
<p>Oppdragsansvarlig revisor, Reidun Grefsrud, Innlandet revisjon</p>	<p>Reidun Grefsrud har gjennomført undersøkelsene av Land barnevernstjeneste på vegne av kontrollutvalget i Nordre Land kommune. Rapporten har fokus på rådmannens oppfølging og interkontroll</p>
<p>Seniorrådgiver Roald Breistein, sekretariat for kontrollutvalget Hordaland fylkeskommune</p>	<p>Roald Breistein har ledet FKTs arbeidsgruppe for utarbeidelse av veileder for kontrollutvalgets sekretariat</p>
<p>Rådmann Rune Haugsdal, Hordaland fylkeskommune</p>	<p>Rune Haugsdal går for å ha et «korrekt» og positivt syn på kontrollutvalget.</p>
<p>Rådmann Unni Skaar, Sarpsborg kommune</p>	<p>Unni Skaar er en rådmann som gjerne kan ha et mer «utfordrende» syn på utvalget</p>
<p>Seniorrådgiver Erland Aamot, Kommunal og Moderniseringsdepartementet</p>	<p>Erland Aamot</p>
<p>Filosof Henrik Syse</p>	<p>Henrik Syse jobber ved Institutt for fredsforskning Faglig har Syse arbeidet med politisk filosofi, rettsfilosofi og moralfilosofi. Medlem av den norske Nobelkomite siden 2015</p>

PRAKTISK INFORMASJON

INFORMASJON OM ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) som har tale-, forslags- og stemmerett.

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet innen seks uker før årsmøtet, altså innen 26. april 2017.

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 24. mai 2017.

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 24. mai 2017.

Leder i valgkomiteen: Frank Willy Djuvik, kontrollutvalgsleder i Sogn og Fjordane fylkeskommune | frank.willy.djuvik@sfj.no | Mobil: 926 26 976

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Se nettsiden www.fkt.no eller kontakt sekretariatet.

FØR MIDDAG

I år inviterer vi til en aperitiff før middag med et morsomt og tankevekkende foredrag om det litt skremmende «omstillings»-begrepet

Marius Tangen: «Født til omstilling». Gjennom merkelige assosiasjoner, gjenkjennelige typer og betraktninger gir han deg nye perspektiver. Lokale: Mulitarena 1, Clarion

KONTAKTINFORMASJON TIL SEKRETARIAT

Anne-Karin Femanger Pettersen: Tlf. 414 71 166

E- postadresse: fkt@fkt.no

INFORMASJON OM HOTELLET

Clarion Hotel & Congress Oslo Airport

Med bil til Clarion Hotel & Congress Oslo Airport: Fra E6 – ta av mot flyplassen, deretter tar du av E16 mot Hønefoss/Nannestad. Ta til høyre i tredje rundkjøring

Med buss fra Oslo Lufthavn Gardermoen: egen direkte shuttlebuss mellom hotellet og Oslo Airport (buss S44). Holdeplass for bussen finner du rett utenfor ankomst på flyplassen, kr 70,- pr. pers. pr. vei. [Rutetabell finner du her](#)

Fri parkering (særskilt parkeringsbevis ikke påkrevet) på hotellets oppmerkede parkeringsplasser

PÅMELDING

Påmelding via særskilt skjema på FKTs nettside: www.fkt.no

Bindende påmelding **innen onsdag 28. mars** 2018. Det tas forbehold om endringer i programmet.

Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

DELTAKERAVGIFT

- Deltakelse med overnatting (helpensjon): Kr 6 500 (Ikke medlem kr 7 000)
- Deltakelse uten overnatting og uten middag (dagpakke): Kr 5 000 (Ikke medlem kr 5 500)
- FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).
- Ekstra overnatting fra 28–29. mai 2018: Kr 1 195,-

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	15/18

Behandling av saken:

Saksnr.: 15/18
Utvalg: Kontrollutvalget

Møtedato:
03.05.18

Eventuelt

Saksutredning:

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget bør/kan/må ta tak i.

På grunn av sakens karakter, kan det være mulig at møtet må lukkes dersom det skal behandles taushetsbelagte opplysninger, jf Offentlighetslovens § 13.

Kontrollutvalgets behandling:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	NV	03.05.18	16/18

Behandling av saken:

Saksnr.: 16/18
Utvalg: Kontrollutvalget

Møtedato:
03.05.18

Rapport – Varslingsrutiner i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen (MHBR iks)

Saksdokumenter:

- Kontrollutvalgssak 19/17 (ikke vedlagt)
- Rapport av 16. april 2018 fra Hedmark Revisjon IKS

Bakgrunn:

Kontrollutvalgene i de 10 eierkommunene til Midt-Hedmark Brann- og Redningsvesen IKS (MHBR) bestilte i mai/juni 2017 en selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i selskapet. Bakgrunnen var at det i mars måned 2017 hadde vært flere omfattende artikler i Dagbladet som omtalte varslings saker og håndtering av disse i Midt-Hedmark Brann og redningsvesen IKS.

Formål:

Formålet med denne forvaltningsrevisjonen har vært å kartlegge og vurdere om MHBR har etablert varslingsrutiner slik arbeidsmiljøloven foreskriver at man skal ha og om de etterleves.

Problemstillinger:

Med bakgrunn i formålet med selskapskontrollen har revisjonen søkt å belyse følgende problemstillinger gjennom forvaltningsrevisjonen:

Prosjektet skal besvare følgende problemstillinger:

1. Hvordan har ansvarlig ledelse i Midt-Hedmark brann- og redningsvesen håndtert dokumenterte henvendelser med påstander om kritikkverdige forhold/varsler fra ansatte i perioden 2010-2017?
2. Har Midt-Hedmark brann og redningsvesens håndtering av henvendelsene under problemstilling 1) vært i tråd med gjeldende regelverk?

Uttalelser:

En foreløpig rapport har vært sendt til selskapet for uttalelse. Selskapets høringsuttalelse er tatt inn i rapportens kapittel 13.

MØTEBOK

Revisjonens konklusjoner:

Vi anbefaler at selskapet i sitt varslingsreglement åpner for at det kan være en ekstern varslingskanal som trer inn når saken ikke kan behandles av selskapets interne varslingskanaler. På generelt og prinsipielt grunnlag er vi også av den oppfatning at styreleder trenger enn sparringspartner når varsling gjelder selskapets øverste leder. Det eksterne varslingsinstituttet kan da inneha denne rådgivingsfunksjonen og bistå styreleder. En slik løsning vil også kunne sikre større tillit nedover i organisasjonen i forhold til at varslings saker som involverer øverste leder ivaretas på en objektiv måte.

Revisjonens anbefalinger:

Med bakgrunn i sine funn og vurderinger har revisor utarbeidet følgende anbefalinger:

- Tydeliggjøring av varslingsmottakers rolle, det gjelder både i forhold til linjen, verneombud og styret, og at formaliteter i større grad overholdes.
- Etablere en ekstern varslingskanal som kan benyttes når saken ikke kan varsles eller behandles internt. Vurdere om styreleder kan ha den eksterne varslingskanalen som en sparringspartner når det kommer varslings saker som styreleder skal håndtere.
- Gi regelmessig ajourført informasjon til ansatte om selskapets varslingsrutiner.
- Gjenoppbygge tilliten til selskapets varslingskanaler.
- Etablere en enkel årlig rapporteringen fra administrasjonen til styret mht om selskapet har varslings saker som det jobbes med uten angivelse av innhold og nivå.
- Sørge for å ha tilstrekkelig kapasitet ved gjennomføring av vurdering og faktaundersøkelser. I større grad dokumentere med skriftlige referater fra møter som avholdes, der alle parter signerer.
- Selskapets varslingsrutiner håndteres fra 2017 sammen med andre avvik i selskapets dokumentasjons- og avvikssystem Landax. Selskapet må ha sikre rutiner som sikrer at bare de ansatte som har en varslingsfunksjon er dem som får fysisk tilgang til disse personsensitive opplysningene, samt at oppbevaringen av dokumentene er betryggende i forhold til innføring av GDPR med virkning fra 23.05.2018.

Selv om det ligger utenfor de problemsstillinger revisor skulle besvare opp, vil de anbefale eierne ved neste revisjon av selskapsavtalen om å se på styresammensetningen. Det at hver eierkommune skal ha sitt medlem i styret er ikke i tråd med KS anbefaling om kommunal eierstyring. Styret skal ivareta selskapets interesser og ikke eierkommunenes, og må ha en kompetansesammensetning som er riktig sett fra selskapets ståsted. Eierkommunenes interesser skal ivaretas i representantskapet.

Styret bør etter revisjonens vurdering ikke ha mer enn 4-5 medlemmer, og representantskapet må velge disse etter innstilling fra en valgkomite utpekt av og blant representantskapets medlemmer. Valgkomiteen kan godt ha en instruks å arbeide ut ifra som angir hvilke kompetanse som er viktig å ha i styret i et brann- og rednings selskap som er organisert som et interkommunalt selskap.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet er av den oppfatning at Hedmark revisjon IKS har avgitt en rapport i tråd med utvalgenes bestilling.

Sekretariatet vil tilrå at kontrollutvalget slutter seg til revisors anbefalinger.

Sekretariatets forslag til innstilling:

Rapport om varslingsrutiner i MHBR IKS tas til etterretning.

MØTEBOK

Kommunestyret i Folldal ber selskapet følge opp de anbefalinger som er gitt i rapporten. Styreleder bes rapportere om iverksatte tiltak til kontrollutvalget innen 01.12.18.

Behandling:

Kontrollutvalgets innstilling:

Kommunestyrets vedtak: